

Kunnen Gelovigen nog verloren gaan?

Door J.G. Fijnvandraat - <http://www.jaapfijnvandraat.nl/>

Alle Schriftaanhalingen werden aangepast aan de Statenvertaling (HSV of 1977)

Afval van belijders

De titel van deze brochure luidt niet: Kan iemand die *belijdt* een christen te zijn of die *zegt* te geloven, nog verloren gaan? Dit laatste is niet alleen mogelijk, maar allen die in naam christen waren, zullen inderdaad de eeuwigheid in de buitenste duisternis doorbrengen. Het woord uit de mond van de Heer zelf is hier beslissend:

“Niet ieder die tegen Mij zegt: Heere, Heere, zal binnengaan in het Koninkrijk der hemelen, maar wie de wil doet van Mijn Vader, Die in de hemelen is. 22 Velen zullen op die dag tegen Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam demonen uitgedreven, en in Uw Naam veel krachten gedaan? 23 Dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; ga weg van Mij, u die de wetteloosheid werkt!” (Mattheüs 7:21-23).

De personen waarover de Heer hier spreekt zijn geen heidenen of ongelovigen. Het zijn geen mensen die met het christelijke geloof niets te maken willen hebben. Nee, zij noemen Christus hun Heer en zijn zelfs zeer ijverig “in christelijke arbeid”. Dat zulke mensen toch verloren kunnen gaan blijkt uit het bovenstaande wel heel duidelijk. Maar, Christus zegt niet “Ik heb u wel gekend, maar *nu ken ik u niet meer*”. Nee, het vernietigende woord dat in de oren van deze “naam-belijders” klinkt, luidt: “Ik heb u *nooit* gekend”. Ze hebben nimmer tot de zijnen behoord! Om behouden te worden is meer nodig dan Heere, Heere zeggen, daarvoor moet men de wil van de Vader doen. Het doen van de wil van de Vader is echter niet in de eerste plaats: profeteren, demonen uitwerpen, druk zijn met christelijke arbeid, enz. De farizeeën die vragen: “Wat moeten wij doen, opdat wij de werken van God mogen verrichten?”, krijgen ten antwoord: “Dit is het werk van God, dat u gelooft in Hem Die Hij gezonden heeft” (Johannes 6:28-29). Mijn onderwerp is dus niet: Is er afval van belijders of is er een afval van christelijke werkers? Maar: Kunnen gelovigen nog verloren gaan?

Wat is een gelovige?

De eerste vraag die we te beantwoorden hebben is natuurlijk deze: “Wat is een gelovige?”

Daarbij moeten we voorop stellen, dat iemand, die geboren is uit christelijke ouders, die een christelijke opvoeding heeft gehad en zich aangesloten heeft bij één of andere gemeenschap van christenen niet noodzakelijk een gelovige behoeft te zijn en het *alleen* op grond van deze drie dingen zeer zeker niet is. Ook verstaan we onder een gelovige niet iemand die de theorie geen-god, geen-hemel, geen-hel en geen-hiernaamaals als onhoudbaar aan de kant heeft gezet en aanvaard heeft dat er inderdaad een God bestaat, die eenmaal rekenschap van onze daden zal vragen.

Zo iemand kan wel zeggen: “ik ben een gelovige, want ik geloof in het bestaan van een almachtige God”, maar *dat* geloof bestempelt hem nog niet tot een gelovige in de bijbelse zin van het woord. De demonen geloven namelijk hetzelfde en zo voegt de apostel Jakobus eraan toe: “zij sidderen”.

Onder een gelovige verstaat de Schrift: iemand, die met oprecht berouw voor God heeft erkend een zondaar te zijn en die in het geloof het offer van Christus heeft aanvaard als redmiddel van zijn schuld. Waar het om gaat is dus of *zo iemand* nog verloren kan gaan.

Wie gelooft, heeft eeuwig leven, maar wat zegt dat nog?

Voor alle duidelijkheid wil ik er de aandacht op vestigen, dat dit vraagstuk niet op te lossen is met het aanvoeren van een bijbeltekst zoals Johannes 3:36: “Wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven”. De kwestie waar het om gaat is niet, of iemand die gelooft het eeuwige leven heeft, maar of een gelovige van dat geloof kan afvallen en zodoende het eeuwige leven kan kwijtraken. We hebben dus niet aan te tonen, dat iemand die gelooft behouden *is*, maar dat zo iemand behouden *wordt*, wat er ook mag gebeuren. En daarbij moeten we niet ons gevoel en nog minder ons verstand, maar alleen de bijbel aan het woord laten.

Niets kan ons scheiden ...

Als eerste schriftplaats voer ik aan Romeinen 8:38-39.

“Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, 39 Noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heere”.

In deze verzen geeft Paulus een antwoord op de vraag die in vers 35 staat: “Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?” Met “ons” worden zoals vers 33 aangeeft “de uitverkorenen van God” bedoeld. De hierboven geciteerde verzen geven aan dat niets of niemand de mensen, die God verkoren heeft en die Hij zijn liefde in Christus bewezen heeft, van deze liefde scheiden kan. Het antwoord is zo duidelijk en zo volledig als het maar kan. Er is geen schaduw van twijfel mogelijk.

Is in “noch dood, noch leven” niet alles begrepen wat invloed kan uitoefenen? Welnu dood noch leven kan ons scheiden van de liefde van God. Ook in de wereld van de geesten is er geen macht te vinden: “noch engelen, noch overheden”. Op grond van Efeziërs 6:12 neem ik aan dat met overheden de boze engelen en dat met engelen de niet-gevallen geesten bedoeld zijn. Om het anders te zeggen: “Er is dus niets wat de goede engelen zouden willen doen of wat de boze engelen zouden kunnen doen, dat ons van de liefde van God kan scheiden”. En dan vervolgt de apostel: “noch machten” - welke dan ook. Maar dan nog sterker: “noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen”. Kunt u zich enige beleving of ervaring voorstellen, die niet onder de tegenwoordige of toekomstige dingen valt? Wel, ook die kunnen ons niet scheiden van de liefde van God. “Noch hoogte” - dus niets in de hemelen, “noch diepte” - dus niets in het dodenrijk, noch enig geschapen wezen kan ons van de liefde van God scheiden. Deze verzen stellen de gelovige volkomen veilig!

Ja, maar ...

Nu zou iemand kunnen tegenwerpen: “Al deze dingen kunnen ons niet scheiden van de liefde van God, *zolang we blijven geloven*, maar ongeloof-in-ons brengt die scheiding wel tot stand!”

Behoort ongeloof niet tot het terrein van “noch dood, noch leven”? Valt het niet onder het eerste dan toch zeker onder het laatste! Openbaart ongeloof zich niet in dit leven? En verder: behoort ongeloof niet tot “tegenwoordige of toekomstige dingen”? Het treedt toch in het “tegenwoordige” op! Deze tegenwerping mist dus alle kracht. Maar dit is nog niet alles wat ervan te zeggen valt. Willen we de verzen 38 en 39 goed begrijpen dan moeten we ze plaatsen in het verband. De apostel heeft betoogd dat:

“En wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Romeinen 8:28).

Wij hebben dus niet de eerste stap in de richting van God gedaan en zijn Hem gaan liefhebben. Nee, *God* heeft naar ons omgezien en naar zijn eeuwig voornemen heeft Hij ons geroepen. Het heil gaat dus van God uit. In de volgende verzen wordt deze gedachte uitgewerkt:

“Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren bestemd aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. 30 En die Hij tevoren bestemd heeft, die heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, die heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt” (Romeinen 8:29-30).

Uit onszelf hebben wij God niet lief, zoeken wij Hem zelfs niet. Het is God, die reeds lang tevoren gedachten van vrede over ons gehad heeft. Het is God die ons door het evangelie heeft geroepen en gerechtvaardigd. Het is God die ons zal verheerlijken en dit in beginsel al gedaan heeft. Met deze achtergrond roept Paulus dan uit: “Wat zullen wij dan van deze dingen zeggen?” (Romeinen 8:31) En daarop laat hij vier belangrijke vragen volgen:

1. Als God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? (vs. 31).
Antwoord: “Hoe zal Hij Die zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen overgegeven heeft, ons ook met Hem niet alle dingen schenken?” (vs. 32).
2. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen van God? (vs. 33a).
Antwoord: “God is het echter Die rechtvaardigt” (vs. 33b).
3. Wie is het die verdoemt? (vs. 34a).
Antwoord: “Christus is het echter ... Die ook voor ons pleit” (vs. 34b).
4. Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? (vs. 35a).
Antwoord: Niets, geen “verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard” (vs. 35b). “Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons heeft liefgehad” (vs. 37).

Kortom: er kan niemand tegen ons zijn,
niemand kan een beschuldiging tegen ons inbrengen,
er is niemand die ons veroordeelt,
er is niets dat ons van de liefde van God en Christus scheidt.

Dit gedeelte spreekt van absolute veiligheid en zekerheid van de kinderen Gods. En dan is het belangrijk er nog eens de nadruk op te leggen, want daar gaat het uiteindelijk om, dat hier niet van ons als *gelovigen* wordt gesproken, maar van *uitverkorenen*. De leer van de uitverkiezing is voor het kind van God de vaste grond voor de zekerheid van zijn eeuwig behoud! Hoe deze leer met de verantwoordelijkheid van de zondaar om zich te bekeren te rijmen valt, is een andere zaak. Dat probleem hoeven we hier niet op te lossen. Dezelfde apostel Paulus die in de *evangelieverkondiging* de zondaars stelt voor de verantwoordelijkheid zich te bekeren, onderricht de gelovigen in de *leer van het heil*, dat hun redding Gods zaak is, omdat *Hij hen heeft uitverkoren*. Dat voorbeeld hebben we eenvoudig na te volgen!

Niemand zal ze uit mijn hand rukken ...

Een tweede bewijsgrond vinden we in Johannes 10:27-30:

“Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken ze en zij volgen Mij. 28 En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen beslist niet verloren gaan in eeuwigheid en niemand zal ze uit Mijn hand rukken. 29 Mijn Vader, Die hen Mij gegeven heeft, is meer dan allen; en niemand kan hen rukken uit de hand van Mijn Vader. 30 Ik en de Vader zijn één”.

Van de mensen die wel “Heere, Heere ...” roepen, maar die niet waarachtig Christus toebehoren wordt in de dag van het oordeel gezegd: Ik heb u *nooit* gekend. Van zijn schapen getuigt de Heiland echter: “Ik *ken* ze”. Kan Hij dan later tegen zo’n schaap zeggen, dat het nooit door Hem is gekend? Dit argument blijft van kracht ook al geeft men aan de rest van dit citaat de verdraaide verklaring die de aanhangers van de “afvalleer” eraan toekennen. Christus zegt: “Zij zullen niet verloren gaan”. Zij beweren: “Ja, maar dat geldt alleen zolang ze schapen blijven”.

Christus zegt: “niemand zal ze uit Mijn hand rukken”. Zij argumenteren: “Maar ze kunnen zich wel door ongeloof eruit wringen”. Dit heeft niets met schriftverklaring te maken en is menselijke redenering stellen tegenover het klare Woord van God. Maar laten we voor een ogenblik veronderstellen dat deze kronkelredenering zou opgaan. Kan de Heer dan tegen schapen van zijn kudde, die Hij eens *kende*, zeggen: “Ik heb u *nooit* gekend”? Onmogelijk!

Door één offer voor altijd volmaakt

Wat is de grondslag waarop het eeuwig behoud van de gelovigen rust? Onze derde schriftplaats geeft dat aan:

“Want met één offer heeft Hij tot in eeuwigheid volmaakt hen die geheiligd worden” (Hebreeën 10:14).

De schrijver van de Hebreeënbrief stelt het eenmalige offer van Christus tegenover de altijd weerkerende offers van de Israëlitische bedeling. Een Israëliet kon niet op grond van een offer zeggen, dat de zaak tussen hem en God voor altijd geordend was en het probleem van de zonde uit de weg geruimd. Iedere zonde plaatste hem voor de consequentie opnieuw een offer te brengen. Nimmer kon hij belijden eens en voor altijd gereinigd te zijn (Hebreeën 10:2). De priesters in Israël hadden dan ook geen rust. Ze *zaten* niet, maar *stonden* constant om te dienen (10:11). Van de gelovigen in deze bedeling geldt evenwel:

“Op grond van die wil (van God namelijk) zijn wij geheiligd door het offer van het lichaam van Jezus Christus, eens voor altijd” (Hebreeën 10:10).

En van Christus wordt getuigd, dat Hij Zich *gezet* heeft aan de rechterhand van God. Op grond van dit eenmalige, volmaakte offer zijn de gelovige, zijn zij die geheiligd worden, voor altijd volmaakt. Hoelang volmaakt? Zolang ze geloven? NEEN, VOOR ALTIJD VOLMAAKT. Als iemand de afval van de heiligen leert met als consequentie daarvan dat de mens zich iedere keer weer opnieuw van zondaar tot kind van God moet bekeren, *brengt hij daarmee het offer van Christus terug tot de offeranden van stieren en bokken onder de joodse bedeling*. Men bedoelt dat waarschijnlijk niet zo, *maar het is de consequentie van deze leer*.

Onze toekomstige zonden dan?

Laten we hier nog even dieper op ingaan. Welke voorstelling hebben de aanhangers van de afvaltheorie eigenlijk van de redding van de zondaar? We laten een vroegere aanhanger ervan aan het woord en wel de Amerikaanse evangelist Ironside:

“Ik dacht, toen ik bekeerd was, dat al mijn zonden vanaf het ogenblik dat God er mij voor toerekenbaar achtte, tot aan de nacht, waarin ik mijn vertrouwen stelde in de Heer Jezus, waren weggedaan. God liet me nu opnieuw beginnen, en als ik nu maar het blad schoon kon houden tot het eind van mijn leven, dan zou ik naar de hemel gaan. Als ik het echter niet schoon zou houden, hield ik op een christen te zijn en moest ik weer helemaal opnieuw bekeerd worden. En iedere keer als ik mij bekeerde, rustte het verleden onder het bloed, maar voor de toekomst had ik mijn levensblad schoon te houden”

Hij voegt er dan aan toe:

“Wat een God-onterende opvatting van verzoening is dit eigenlijk. Als alleen de zonden van vóór mijn bekering verzoend waren door het bloed van Christus, op welke grondslag konden dan mijn zonden verzoend worden, die ik *na* die bekering deed en voor God beled? De enige grond waarop God de zonden kan wegdoen is het bloed van Christus. Dat bloed werd eens en voor altijd op het kruis gestort en daardoor werd mijn zaak met God eens voor altijd geregeld”.

Christus stierf niet alleen voor de zonden, die wij vóór onze bekering gedaan hebben, maar ook voor de zonden die we nog in de toekomst zullen doen. Want waren onze zonden toen Christus ze droeg in zijn lichaam op het hout (1 Petrus 2:24) niet alle *toekomstige zonden*?

Een vrijbrief om te zondigen?

Is dat niet een gevaarlijk standpunt en geeft het ons in feite niet een vrijbrief om te zondigen? In geen geval! Iemand die het kruis verwerpt zal eenmaal met al zijn zonden voor God als zondaar rekenschap hebben af te leggen. Hij zal worden geoordeeld naar zijn werken. Zo iemand heeft met God als zijn Rechter te maken, die het oordeel door zijn Zoon Jezus Christus uitvoert. Als een mens echter Jezus Christus als zijn Heiland heeft aangenomen, dan is er een eind gekomen aan zijn verantwoordelijkheid als zondaar tegenover God. Zijn zonden staan niet meer tussen God en hem in. Wat zijn eeuwig behoud betreft is alles geregeld. Hij is een kind van God geworden. Maar van nu aan begint de verantwoordelijkheid van kind tegenover de hemelse Vader. En als een kind van God zondigt, dan zal God zich daarover met hem onderhouden. Niet als God de Rechter, maar als God de Vader. Dan geldt het oude gezegde: “Kinderen van God zondigen niet goedkoop”. Ik kan hierop

niet uitgebreid ingaan, maar signaleer alleen deze gevolgen van een zondige wandel voor de kinderen van God:

1. Ze raken de blijdschap van het geloof kwijt en zullen zelfs niet meer zeker zijn van hun eeuwig behoud, al blijven ze wel behouden.
2. Ze verliezen de gemeenschap met de broeders en zusters en vallen onder de tucht van de gemeente.
3. Ze ondergaan de tuchtiging van de Vader, die zijn kinderen door kastijding wil terugbrengen van hun verkeerde weg.
4. Al de tijd dat ze in het kwaad leven, missen ze het loon dat God hun in de eeuwigheid wilde uitkeren. Behouden worden is één ding, beloning ontvangen is een tweede, zoals uit 1 Korinthiërs 3:14-15 blijkt. [Gered als door vuur heen].

Slechts zij, die werkelijk kinderen van God zijn voelen de ernst hiervan en beseffen dat ze niet goedkoop zondigen. Trouwens de liefde van God, die in hun hart is uitgestort, zal hen nooit met een vrij geweten deze weg doen opgaan. De tegenwerping: “Eenmaal behouden, altijd behouden, nu dan kan je maar raak leven” is geen taal van het geloof, maar van het vlees.

Hij, die een goed werk in u begonnen is

Na deze uitweiding terug tot onze bewijsvoering.

Als vierde punt verwijst ik naar Filippenzen 1:6:

“Ik vertrouw erop dat Hij, Die in u een goed werk begonnen is, dat voltoeien zal tot op de dag van Jezus Christus”.

En naar 1 Korinthiërs 1:8:

“God zal u ook bevestigen tot het einde toe, zodat u onberispelijk zult zijn op de dag van onze Heere Jezus Christus”.

Zij die de afval leren beroepen zich dikwijls op de tekst:

“Wie volharden zal tot het einde, die zal behouden worden”.

Daarbij veronderstellen ze dat er gelovigen zijn die niet volharden en dus verloren gaan. Die conclusie is fout, maar daarover later meer. In deze twee teksten wordt echter niet over *onze* volharding, maar over die van God en van de Heer Jezus gesproken. Het werk van bekering en geloof in ons hart wordt hier niet gezien als een daad van ons, maar als het werk van God. Daarmee raken we het kernpunt van de hele kwestie. Bij de prediking van het evangelie stelt God de mens voor de verantwoordelijkheid de boodschap van het heil aan te nemen. Dan heet het: “Wie *wil* neme het water des levens om niet”. De evangelist heeft de redding van de mens zo voor te stellen dat de verantwoordelijkheid alleen bij de zondaar rust. Heel wat mensen met een warm hart voor het evangelie vergeten echter dat er nog een andere kant van de medaille zit. Namelijk dat de redding van de zondaar het werk van God is! We kunnen met ons beperkt menselijk verstand deze twee dingen niet met elkaar in overeenstemming brengen. We hebben ze beide in het geloof te aanvaarden. Helaas is men daartoe niet altijd genegen. Zo krijgt men twee tegenovergestelde, maar totaal eenzijdige voorstellingen. De “licht-evangelischen” leggen alleen de nadruk op de verantwoordelijkheid van de zondaar om zich te bekeren en maken de redding een zaak van de mens, behoudens natuurlijk dat Christus stierf op het kruis. De “zwaar-orthodoxen” anderzijds schakelen de menselijke verantwoordelijkheid uit en zeggen: “Het moet je maar gegeven worden, God moet het doen”.

Volgens de Schrift echter geldt van iedere zondaar die weigert zich te bekeren: “Gij hebt niet gewild” [Mattheüs 23:37; vgl. Johannes 6:37; Openbaring 3:20; 22:17].

En van iedere gelovige: “Het is *God*, Die in u werkt zowel het willen als het werken” [Filippenzen 2:13; vgl. Johannes 5:21; 6:44, 65]. Welnu, God heeft door zijn Geest gewerkt in het hart van elk van zijn kinderen dat ze zich tot Hem bekeerden. Woord en Geest hebben die wedergeboorte tot stand gebracht. Dat goede werk, dat God begonnen is zal Hij voltoeien en Jezus Christus zal ons tot

het eind bevestigen. De vraag is niet of *wij* volhouden, maar of *Hij* volhoudt. En omdat Hij volhoudt kunnen wij volharden tot het eind.

Een nieuwe schepping

Een vijfde bewijs voor de leer van het eeuwig behoud van de gelovigen is gelegen in de uitspraak:

“Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping: het oude is voorbijgegaan, zie, alles is nieuw geworden” (2 Korinthiërs 5:17).

Op grond van geboorte uit Adam is ieder mens een verloren zondaar. De eerste Adam is het stamhoofd van alle mensen. En omdat hij een zondaar was en een zondige natuur bezat, worden al zijn nakomelingen als zondaars geboren. Op allen rust het vonnis van de dood. Dit is de inhoud van vers 14 van ditzelfde hoofdstuk: “als Een voor allen gestorven is, dan zijn zij allen gestorven”. Het feit dat Christus stierf ten behoeve van alle mensen bewijst dat ze allen van nature in de dood liggen, dat het vonnis van de dood op allen rust. Zou er onder de nakomelingen van Adam één niet-zondaar zijn, dan had Christus niet voor allen behoeven te sterven, maar voor allen min één. Toen Adam zondigde in de hof van Eden, was het hele menselijke geslacht, waarvan hij het hoofd is, daar *in hem* vertegenwoordigd. Het eenvoudigst is dit aan te geven met de woorden van de Hebreeënbrief aangaande Levi. “En - om zo te zeggen - ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven. Want hij was nog in het lichaam van zijn vader, toen Melchizedek hem tegemoet ging” (Hebreeënen 7:9-10).

Levi heeft dus *in* Abraham tienden gegeven aan Melchizedek. Hij was in Abraham vertegenwoordigd. Zo waren wij allen vertegenwoordigd in Adam in de hof. Toen Adam overtrad ging het vonnis in: “als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven” (Genesis 2:17).

En met hem viel heel de oude schepping in de dood. Er is hier op aarde geen mens zijn loopbaan begonnen buiten Adam om, behalve de Heer Jezus Christus. Maar Hij werd dan ook op een bovennatuurlijke wijze geboren. Hij heeft geen zonde gedaan, zo getuigt Petrus. Hij kende de zonde als verleidende macht in zich niet, schrijft Paulus. In Hem was geen zonde, verklaart Johannes. Hij lag dus niet in de dood. Maar wat is er gebeurd? Jezus Christus kwam tot ons, Hij nam onze *zonden* op zich. En Hij werd tot *zonde* gemaakt. Zo ging Hij vrijwillig in de dood. Hij maakte Zich volkomen één met onze verloren toestand. Hij daalde af in de diepte waar wij ons geestelijk voor God bevonden. Maar Hij stond ook weer op. Hij bleef niet op het terrein van de dood, maar verliet het in macht en majesteit. Hij verliet het echter niet voor Zich alleen. De Schrift getuigt: “Maar God ... heeft ons levend gemaakt met Christus ... en heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus” (Efeziërs 2:4-6).

Dat wil zeggen: God heeft ons niet teruggeplaatst waar Adam was vóór de zondeval, maar hij heeft van ons iets heel nieuws gemaakt. Zoals we in Adam behoren tot de oude schepping, zo behoren we in Christus tot een nieuwe schepping.

En omdat we tot die nieuwe schepping behoren, kunnen we nooit verloren gaan.

Alweer, ja maar ...

Ook hier kan geopperd worden: “Ja, maar geldt dat niet alleen zolang je in het geloof volhardt?” Welnu, hebben wij ons wat onze afkomst uit Adam betreft, zelf geschapen? Nee toch zeker. Zo is ook de nieuwe schepping niet *ons werk*, maar *het werk van God*. In deze gedeelten 2 Korinthiërs 5:15-18 en Efeziërs 2 wordt niet gesproken over wat *wij* moesten doen, of hebben gedaan, maar over wat *God* deed. Efeziërs 2:8-10 luidt:

“Want uit genade bent u zalig geworden door het geloof - en dat niet uit u, het is de gave van God - 9 niet uit de werken, opdat niemand zou roemen. 10 Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen”.

Deze tekst laat wel duidelijk zien dat alles het werk van God is. En waarom is dat zo? Omdat God elke aanleiding tot roem en zelfverheffing bij de geredde zondaar wil afsnijden. Zouden we gered worden op grond van werken, dan hadden we roem. “Nee”, zegt de Schrift: “je kunt alleen gered

worden op grond van geloof in een volbracht werk”. Zou dit geloof een prestatie zijn van onze kant, dan hadden we ook reden om te roemen. Nee, zegt God: “het geloof is mijn gave”. Zou de volharding in het geloof van mij afhangen dan had ik ook nog roem. En ook die reden wordt afgesneden. Het is Gods werk van begin tot eind. Hij voleindigt wat Hij is begonnen. Wij zijn een nieuwe schepping op grond van wat Hij heeft gedaan. En nooit kunnen we die scheppingsdaad van God in ons teniet doen. Het geloof behoort namelijk tot die nieuwe schepping. We waren verloren omdat het hoofd van de eerste schepping faalde en viel, we zijn behouden omdat het hoofd van de nieuwe schepping nimmer wankelt of faalt. Ik ontleen een illustratie aan dezelfde Ironside, die ik al eerder citeerde:

“Misschien hebt u gehoord van die Ier, die tot bekering was gekomen, maar zo bang was, dat hij de een of andere dag een heel erge zonde zou bedrijven en toch nog verloren zou gaan. Hij ging eens naar een samenkomst en hoorde daar voorlezen: ‘Want gij zijt gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God’ (Kolossenzen 3:3). ‘Geprezen zij God’, riep Pat, ‘wie heeft ooit gehoord dat een mens verdronk met zijn hoofd zover boven water?’”

Wie gelooft, heeft eeuwig leven

In het begin heb ik gesteld, dat het vraagstuk van de afval niet is op te lossen met te verwijzen naar Johannes 3:36: “Wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven”. Ik zou ook kunnen noemen Johannes 3:16: “Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar het eeuwige leven heeft”, en Johannes 5:24: “Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wie Mijn woord hoort en gelooft Hem Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven”. Maar daarmee heb ik niet bedoeld dat er in deze teksten geen bewijskracht zou schuilen. Een verwijzing alleen is echter niet voldoende. We moeten dan eerst nagaan wat eeuwig leven inhoudt.

Hierover heerst helaas veel wanbegrip.

Ten eerste zijn er mensen voor wie “eeuwig leven” hetzelfde is als “eeuwig voortbestaan” en meer niet.

Ten tweede zijn er die in het eeuwig leven niet anders zien dan dat een gelovige (mits hij in het geloof volhardt) eenmaal met de Heer in volmaaktheid zal leven tot in eeuwigheid.

Ten derde beschouwen sommigen het eeuwig leven als een geschenk dat je hier reeds ontvangt en dat je moet bewaren tot de dag van je dood om de volle heerlijkheid ervan te ervaren.

Deze drie opvattingen vragen om een bespreking.

Wat is eeuwig leven?

1. Veronderstel dat iemand altijd hier op aarde zou blijven voortbestaan. Dan bezat hij toch niet het eeuwige leven. Hij zou alleen het natuurlijke leven bezitten, dat hij door geboorte uit Adam heeft ontvangen. Slechts zou er in dit veronderstelde geval aan dit natuurlijke- of scheppingsleven geen einde komen. *Eeuwig leven is echter niet slechts een leven waar geen eind aan komt, maar dat ook geen begin kent.* Het is namelijk *Goddelijk leven*. “Deze is de waarachtige God en het eeuwige leven” (1 Johannes 5:20b).

Dit is echter nog niet alles. Na de zondvloed wordt het natuurlijke leven gekenmerkt door *dood*. In het hierboven veronderstelde geval zou deze persoon tot in eeuwigheid even *dood voor God* blijven als wanneer hij slechts 80 jaar werd.

Maar de veronderstelling is ook onwerkelijk. De dood heeft niet alleen te maken met onze geestelijke toestand voor God, maar ook met ons lichaam. Geen mens kan hier op aarde als zondaar eeuwig voortbestaan. Ons natuurlijke leven, dat gebonden is aan ons lichaam, wordt met de dood afgesneden, we zijn onderworpen aan de *lichamelijke dood*. En de onbekeerde mens zal na de opstanding voor de grote witte troon worden verwezen naar de poel van vuur ofwel de *tweede, de eeuwige dood*. Dan bestaat hij *naar ziel en lichaam* eeuwig voort (Mattheüs 10:28) en toch is hij voor eeuwig dood. Eeuwig leven is dus niet hetzelfde als eeuwig voortbestaan, het is veel meer dan dat.

2. Het is ook meer dan een leven in de toekomst in volmaaktheid bij de Heer. Dit toekomstige aspect heeft het zeer zeker wel. De Schrift spreekt in dit verband van “de hoop van het eeuwige leven” (Titus 1:2). Dat slaat op de volle verwerkelijking van wat het kruis voor de gelovigen inhoudt. Door het geloof ben ik wat mijn ziel betreft behouden, maar mijn lichaam moet nog behouden worden. Wat dat aangaat ben ik “behouden in hoop”, want ik wacht nog op de “verlossing van mijn lichaam” (Romeinen 8:22-25). Als Christus wederkomt zal Hij “ons vernederd lichaam veranderen, opdat het gelijkvormig wordt aan Zijn heerlijk lichaam” [Filippenzen 3:21]. Dan zal ik het eeuwige leven in al zijn volheid ontvangen en mijn lichaam daarin delen. Voor wie het wil nazien geef ik hier een aantal teksten die het eeuwige leven als een toekomstig bezit voorstellen: Romeinen 2:7; Galaten 6:8; 1 Timotheüs 1:16; 6:12, 19; Titus 1:2; 3:7. De apostel Paulus brengt dit aspect ervan vaar voren. Maar zoals gezegd, is er meer dan dat, en Johannes ontvouwt ons dat meerdere in zijn evangelie en brieven. De Geest getuigt door hem dat de gelovige *het eeuwige leven nu al bezit*. Ik citeerde drie teksten uit zijn evangelie die dat bewijzen, maar geef hier nog een uit zijn eerste brief:

“Deze dingen heb ik geschreven aan u die gelooft in de Naam van de Zoon van God, opdat u weet dat u het eeuwige leven hebt en opdat u gelooft in de Naam van de Zoon van God” (1 Johannes 5:13).

Eeuwig leven is dus ook een bezit in de tegenwoordige tijd.

3. Maar je kunt het niet vergelijken met een kostbaar geschenk dat we met ons omdragen en dat we zuinig moeten bewaren opdat we het niet verliezen. Het is niet een *bijkomende* zaak, een of andere toevoeging aan ons bestaan. Het is een totale ommekeer ervan. Wat zegt de Schrift namelijk van de gelovigen? Niet dat ze eeuwig leven bezitten dat ze als een kostbaar geschenk met zich omdragen, maar dat ze “*uit de dood overgegaan zijn in het leven*” [Johannes 5:24]. Zo goed als voor de onbekeerde mens het natuurlijke leven zijn hele wezen is, zo goed is voor de gelovige het eeuwige leven zijn hele wezen, een totaal nieuw bestaan. Ons gewone leven dragen we niet met ons om als een pakketje dat we verliezen kunnen. Het is ons bestaan en de lichamelijke dood maakt er een eind aan. Zo is het ook met het eeuwige leven. De vraag is dus niet of we het zoals een geschenk verliezen kunnen, maar of er tengevolge van zonde een einde aan kan komen; of het eeuwige leven in ons sterven kan. Welnu, dat is in tegenspraak met het Woord zelf, want *dan was eeuwig leven geen eeuwig leven meer*. Dan was het net als het natuurlijke leven, sterfelijk en onderworpen aan de dood. Jezus zegt: “En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die U gezonden hebt” [Johannes 17:3]. Eeuwig leven bezitten, wil zeggen God kennen en Christus kennen, met Hem verbonden zijn in een levende verbinding; het leven bezitten dat Christus heeft. Eeuwig leven is leven uit God. Wie het eeuwige leven bezit, heeft zoals Petrus schrijft, deel aan de Goddelijke natuur. Kan aan dat leven een eind komen, kan dat leven in ons sterven? Een leven dat de dood heeft overwonnen, zoals de opstanding van Christus bewijst? Onmogelijk. En daarom zijn de teksten, die ervan spreken dat een gelovige eeuwig leven heeft [zie ook 1 Johannes 5:13], toch even zoveel bewijzen dat er geen afval van de heiligen bestaat.

Wij weten ...

Tenslotte nog een afgeleid bewijs voor de leer van het eeuwige behoud.

Als een gelovige zou kunnen afvallen, dan kan niemand met enige zekerheid zeggen naar de hemel te gaan. Niemand kan werkelijk *weten* behouden te zijn. Volgens de bijbel zijn er echter drie belangrijke dingen die we kunnen weten.

Ziende op het verleden, kunnen we met het oog op het sterven en de opstanding van de Heer Jezus het woord van Job in de mond nemen: “*Ik weet*: mijn Verlosser leeft” [Job 19:25]. Met betrekking tot de weg die we hier op aarde afleggen en waarin ons allerlei dingen overkomen kunnen we zeggen: “En *wij weten* dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die naar Zijn voornemen geroepen zijn” [Romeinen 8:28]. En wat de toekomst aangaat mogen we met Paulus instemmen: “*Wij weten* immers dat, wanneer ons aardse huis, deze tent, afgebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen” (2 Korinthiërs 5:1).

Deze taal van het geloof kan eigenlijk geen aanhanger van de leer van afval van gelovigen in de mond nemen en daarmee is deze leer eveneens veroordeeld.

Maar die andere teksten dan ...

“Goed”, zal iemand zeggen, “u heeft nu al die teksten aangehaald, die getuigen van zekerheid-van-het-behoud van de gelovigen. Maar er zijn toch evenveel gedeelten, zo niet meer, die spreken van afval, van verwerpelijk worden, van schipbreuk lijden aangaande het geloof enz ...”

Inderdaad en ik zal deze zogenaamde “moeilijke teksten” dan ook stuk voor stuk de revue laten passeren. Maar waar het in eerste instantie op aankomt is de vraag of de hiervóór aangehaalde bijbelgedeelten aantonen dat een kind van God niet verloren kan gaan. En dat doen ze op de meest duidelijke wijze! Wat de teksten betreft, die nu volgen, daarvan hebben we na te gaan of ze betrekking hebben op waarachtige gelovigen of op naam-belijders. Want ik herhaal: de Schrift kent geen afval van gelovigen, maar wel terdege afval van belijders. En bij dit onderzoek hebben we voor ogen te houden, dat we nooit een tekst, die we niet helemaal begrijpen, mogen gebruiken om een andere uitspraak, die voor geen tweeërlei uitleg vatbaar is, aan de kant te zetten. Ik raad u dan ook sterk aan om het eerste deel van deze brochure eerst nog eens ernstig aan de hand van de bijbel door te nemen.

Heeft de mens dan geen vrije wil ...

De reeds eerder genoemde Ironside geeft een aantal tegenwerpingen die tegen de leer van het eeuwig behoud worden ingebracht. Ik kan niet beter doen dan zijn brochure als richtlijn te gebruiken, zij het dan ook met aanvulling en een andere benadering. De eerste van deze tegenwerpingen is van algemene aard en raakt in feite de kern van het probleem. Men oppert dat de mens een vrije wil zou hebben en slechts behouden is, zolang hij zich aan de zaak van God wijdt.

Vóór de zondeval had de mens inderdaad een vrije wil. Maar daarna is ieder mens in zijn onbekeerde toestand een slaaf van de duivel. Vandaar ook dat de zondaar zich moet bekeren “*van de macht van de satan tot God*” (Handelingen 26:18). Pas als wedergeborenen zijn we dienstknechten van Jezus Christus en vinden we ons welbehagen erin om de wil van God te doen. Ik ben ook niet behouden door mijn toegewijde leven, maar omdat ik wederom geboren ben, en door de “kracht van God” bewaard wordt. Het is niet zo, dat ik voor mijzelf kies om in de plaats van behoudenis te blijven, maar dat God mij heeft uitverkoren (Efeziërs 1:4). De aanhangers van de leer van afval van heiligen komen constant in conflict met de leer van de uitverkiezing. Geen zondaar kiest uit vrije wil de zijde van God. Onze wil is zo volkomen boos en zondig, dat er niemand gered zou worden als God niet in zijn genade mensen tevoren had bestemd, geroepen en uitverkoren.

Veronderstel nu dat het mogelijk zou zijn, dat een gelovige uit vrije wil kon kiezen om Christus af te zweren, om die uitverkiezing dus teniet te doen. *Zou hij dan niet verloren gaan?* Maar de bijbel zegt me dat schapen van de goede herder *in eeuwigheid niet verloren* zullen gaan [Johannes 10:27-30]. De veronderstelling is dus onwezenlijk. Maar denk eraan: schapen van de goede Herder zijn alleen zij, die zijn stem horen en hem volgen. Als iemand zich een christen noemt, maar Christus niet volgt, dan bewijst hij alleen een schijn-gelovige te zijn en geen Christen. Is dit wel juist? Een waar gelovige kan toch ook afdwalen! Van kinderen Gods kan onvoorwaardelijk van eeuwig behoud gesproken worden, omdat Christus ze voor zijn rekening heeft genomen en Zich garant stelt voor hun zekerheid, maar dat geldt niet voor naamchristenen.

Wie volharden zal tot het eind

We gaan nu over tot de specifieke teksten en kunnen in één verband de volgende samenvatten:

“Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden” (Mattheüs 24:13).

“Wie overwint, die ...” (Openbaring 2:7, 11) enz.

“Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen” (Johannes 8:31).

Hieruit volgt toch, zo concludeert men, dat iemand, die niet volhardt, die niet overwint en niet in het woord van de Heer blijft, verloren gaat.

Deze conclusie is juist, maar wat zegt dat? Is met deze teksten aangetoond dat een kind van God verloren kan gaan? In geen geval. Maar wel, dat een naamchristen het eeuwig verderf kan ingaan. Wat voor zin heeft het als iemand eerst belijdt bekeerd te zijn, zich laat dopen, lid wordt van, deze of gene kerk, avondmaal viert, zondagschoolwerk doet enz., enz., en hij wendt zich later van Christus af en loochent diens autoriteit volkomen? Het bewijst dat er in zijn ziel niets veranderd is, maar alleen in zijn uiterlijk gedrag. Zo iemand is indertijd wel uiterlijk veranderd door de *leer* van het christendom, maar niet wedergeboren. Dit contrast is wel het duidelijkst te zien bij Petrus en Judas. Petrus faalde en zondigde verschrikkelijk, maar ondanks dat volhardde hij tot het einde, want Petrus was een ware gelovige. De Heer zegt van hem: “Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoudt” (Lukas 22:32). Een tijdlang klopte zijn leven niet met zijn geloof, want hij verloochende zijn Meester. Maar Christus herstelde hem. Judas leefde drie en een half jaar als een discipel van de Heer en was terzelfder tijd een dief, die alleen op zijn eigen belang uit was. Christus noemt hem een duivel. Hij kreeg wel spijt van zijn verraad, maar kwam nooit tot oprecht berouw. Wat was het resultaat? Hij ging naar buiten en verhing zich! Hij ging “naar zijn eigen plaats” (Handelingen 1:25). Dit toont het grote verschil tussen een christen en een belijder. Petrus viel, Judas *viel af*. En wie is de overwinnaar dan degene die gelooft?

Alleen het geloof “overwint de wereld”, niet een belijdenis met de mond. En wie bewijst “waarlijk een discipel” te zijn, dan degene die ook werkelijk in het woord van Christus blijft? Deze laatste tekst is gericht tot de joden, die in Christus als Messias geloofden (Johannes 8:31). Maar pas als ze in zijn woord zouden blijven en Hem ook als de lijdende, stervende en opgestane Heiland zouden aanvaarden zouden ze “de waarheid verstaan” en zou “de waarheid hen vrijmaken” (Johannes 8:32). Dan blijkt dat ze *waarlijk* discipelen zijn.

Dezelfde zin heeft ook Lukas 9:61-62. “Niemand die zijn hand aan de ploeg slaat en kijkt naar wat achter hem ligt, is geschikt voor het Koninkrijk van God”. De hand aan de ploeg slaan is een goede start, maar achterom zien en vader en moeder stellen boven de Heer toont dat het hart niet bij de Heer is. Orpa begon goed, maar toen ze de beslissende keus moest maken liet ze Israël en de God van Israël voor wat ze waren en verkoos Moab.

De vrouw van Lot ging aanvankelijk mee, maar ze zag om en bleef achter. Haar hart vertoefde nog in Sodom al waren haar voeten erbuiten. Ze was uiteindelijk ongehoorzaam aan de boodschap van redding en kwam om.

Wees trouw tot de dood

Vaak plaatst men ook Openbaring 2:10 bij deze groep:

“Wees getrouw tot in de dood, en Ik zal u geven de kroon van het leven”.

Met de conclusie dat als iemand niet trouw is tot de dood, hij het leven niet beërven zal.

Deze tekst handelt echter niet over *behoudenis*, maar over *beloning*. Er staat niet dat zo’n getrouwe het leven beërven zal, maar de kroon van het leven. De Schrift spreekt van vijf kronen of kransen:

De onvergankelijke kroon voor het trouw lopen van de wedloop (1 Korinthiërs 9:25-26).

De kroon van roem of blijdschap voor het winnen van zondaren (1 Thessalonicenzen 2:19 en Filippenzen 4:1).

De kroon der gerechtigheid voor het liefhebben van de verschijning van Christus (2 Timotheüs 4:8).

De kroon des levens voor het lijden ter wille van Christus (Jakobus 1:12 en Openbaring 2:10).

De kroon der heerlijkheid voor hen, die de schapen van de kudde van Christus weiden (1 Petrus 5:4).

Ik kan deze kronen missen en toch behouden worden. Het woord zegt:

“Als iemands werk zal verbranden, zal hij schade lijden. Hijzelf echter zal behouden worden, maar wel zo, als door vuur heen” (1 Korinthiërs 3:15).

Wat anders is dat een kind van God niet zomaar met de hakken over de sloot behouden zal willen worden. We willen niet met lege handen gered worden, zoals Lot uit Sodom. Maar daar gaat het in deze tegenwerping niet om.

Velen wandelden niet meer met hem

Maar wat dan met Johannes 6:66 waar staat: “Van toen af trokken velen van Zijn discipelen Zich terug en wandelden niet meer met Hem”? Dat waren toch discipelen?

Wel dit klopt volkomen met wat hiervoor is gezegd. Daar hebben we gezien dat de Heer onderscheid maakt tussen discipelen en waarlijk discipelen. Het woord discipel betekent volgeling of leerling. Er volgden de Heer heel wat discipelen, maar toen Hij sprak over zijn lijden en sterven, dat ze slechts leven konden ontvangen door “zijn bloed te drinken en zijn vlees te eten” - dat slaat op het geloof in de gestorven Heiland - toen vielen ze af [zie Johannes 6:64-65]. Die leer was hun te hard, dat woord wilden ze niet aanvaarden. Daardoor toonden ze geen ware discipelen te zijn. Dit stemt overeen met wat Johannes later schrijft aangaande de antichristen van zijn tijd: “Zij zijn uit ons midden weggegaan, maar ze waren niet uit ons; want als zij uit ons geweest waren, dan zouden ze bij ons gebleven zijn. Maar het moest duidelijk worden dat zij niet allen uit ons zijn” (1 Johannes 2:19).

Als iemand Christus verlaat en het christelijk geloof afzweert dan is hij niet “uit ons”, dan is hij geen werkelijke discipel van Christus.

Wilt gij ook niet weggaan?

In Johannes 6:67 laat de Heer echter volgen: “Wilt gij ook niet weggaan?” En dat is gericht aan het adres van de echte discipelen. Wat voor zin heeft deze vraag, als de discipelen niet werkelijk de Heer konden verlaten?

Ten eerste waren ook de “twaalven” niet allen ware discipelen. Judas was erbij en deze vraag is een appèl aan zijn geweten. Maar ook zonder dat heeft de vraag zin. De bedoeling is niet dat de twaalf inderdaad de Heer zouden verlaten. Maar met dit verzoek deed de Heer een beroep op *hun hart*. Simon Petrus heeft het antwoord dat uit het hart van iedere gelovige zal opwellen: “Heere, naar wie zullen wij heengaan? U hebt de woorden van het eeuwige leven” [Johannes 6:68].

De Schrift spreekt toch van afval van het geloof?

Vervolgens zijn er een aantal tegenwerpingen gegrond op teksten, die spreken van een afval van het geloof, van vergeefs geloof, enz. Ik laat ze hier voorzien van een kort commentaar volgen.

“Want die dag komt niet, tenzij eerst de afval gekomen is en de mens van de wetteloosheid, de zoon van het verderf, geopenbaard is, de tegenstander die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt” (2 Thessalonicenzen 2:3-4).

Deze tekst heeft niets te maken met afval van het persoonlijk geloof. Ze wijst heen naar de toekomst als onder de Antichrist alle geloofswaarheden van het christendom zullen worden opgegeven. Het vervolg maakt dit duidelijk. De zoon van het verderf zal zich tegen elke vorm van Godsverering verzetten en zichzelf als God laten aanbidden. In beginsel maken we al iets dergelijks mee. Op allerlei wijze wordt er getornd aan het christelijk geloof. Velen hebben datgene wat ze vroeger beleden overboord gezet. Werd in de vorige eeuw in een deel van de christenheid de godheid van Jezus Christus, het vleesgeworden woord, geloofend, nu wordt de Goddelijke autoriteit van het geschreven woord aangetast en de opstanding van Jezus Christus discutabel gesteld. In de toekomst zal het naamchristendom de inhoud van het christelijk geloof totaal opgeven en de antichrist volgen. Dat is de afval, die komen moet, voordat de dag des Heeren kan aanbreken.

Dezelfde gedachte vinden we in Romeinen 11:20-22:

“Het is terecht; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Wees niet hooggevoelende, maar vrees. 21 Want is het, dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, zie toe, dat Hij ook mogelijk u niet spaart. 22 Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van

God; de strengheid wel over hen, die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anders zult ook gij afgehouden worden”.

Hier gaat het evenmin om afval van het persoonlijk geloof. De apostel spreekt van de joden als van takken van de olijfboom. Israël was de drager van het getuigenis van God op aarde. Hun kwamen de beloften toe, zij waren de voorwerpen van Gods erbarming. Maar door hun ongeloof zijn ze afgehouden. Daarop zijn de volken ingeënt, nu strekte Gods erbarming zich tot de heidenen uit en vormde hij uit hen een getuigenis. Maar als de volken niet bij de goedertierenheid van God blijven dan zal dit “heidense” getuigenis evengoed worden afgehouden als het “joodse” en dan zal Israël weer worden ingeënt. Blijft de christenheid bij de goedertierenheid van God? Onze tijd leert wel beter. Het moment zal dan ook komen dat God het getuigenis van de volken terzijde zal stellen. Openbaring 3:15-16 is hiermee in harmonie. Van de gemeente te Laodicea, die profetisch de kerk in de eindtijd voorstelt getuigt Christus: “Omdat gij lauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond spuwen”.

In bovenstaande drie bijbelgedeelten gaat het om afval van het christelijk getuigenis als groep op aarde en niet om afval van het persoonlijk geloof.

Hymenéüs, Alexander, enz.

Dit neemt niet weg dat de Schrift ook spreekt van afval van personen. Van Hymenéüs en Alexander wordt gezegd dat zij “aangaande het geloof schipbreuk geleden hebben” (1 Timotheüs 1:19). Van anderen dat ze “van het geloof afgeweken” zijn (1 Timotheüs 6:21). Filétus en Hymenéüs “keren het geloof van sommigen om” (2 Timotheüs 2:18). En weer anderen zullen in de laatste tijden “zullen afvallen van het geloof” (1 Timotheüs 4:1). Hoe zit het daar dan mee?

Het woord geloof kan drie betekenissen hebben.

Ten eerste slaat het op persoonlijk geloof in Jezus Christus, dat verbonden is met de zaligheid. Een voorbeeld hiervan geeft Handelingen 15:9. Petrus getuigt van de bekeerde heidenen dat God “hun harten gereinigd heeft door het geloof”.

Ten tweede kan er de gave van geloof mee aangeduid worden zoals in 1 Korinthiërs 12:9; Mattheüs 21:21, enz. We kunnen dan spreken van geloofsvertrouwen.

In de derde plaats kan er de geloofsinhoud, dat wat men gelooft, mee worden aangeduid. Zo waarschuwt Judas dat “we moeten strijden voor het geloof, dat eenmaal aan de heiligen is overgeleverd” (Judas 3).

Het persoonlijk geloof en ook het geloofsvertrouwen kun je niet overleren, maar de geloofsleer wel.

In de vier teksten uit de Timotheïsbrieven is deze derde betekenis bedoeld. De bedoelde personen hebben de *geloofsinhoud* opgegeven, hetzij door valse leringen aan te hangen: “dat de opstanding al geschied is”, hetzij door de “tegenstellingen van de ten onrechte zo genoemde kennis” te belijden, hetzij door “zich over te geven aan verleidende geesten en leringen van demonen”. In dezelfde zin spreekt Paulus van “afwijken van de waarheid”. De kwestie van persoonlijk geloof in de Heer Jezus wordt hier helemaal in het midden gelaten.

Wat in het groot in de christenheid van de eindtijd gevonden wordt, namelijk dat men het geloofsgetuigenis opgeeft, wordt in het klein bij de enkele personen in de dagen van Paulus al gevonden. Deze mensen verloochenen datgene wat ze eerst beleden hebben.

Vergeefs geloof

In 1 Korinthiërs 15:2, 14, 17 spreekt de apostel over de mogelijkheid dat het geloof tevergeefs is. En hier gaat het toch niet om de geloofsinhoud, maar om het zaligmakend geloof. Toegestemd moet worden dat hier wel degelijk van zaligmakend geloof sprake is. Maar wanneer zou dit geloof tevergeefs wezen? *Als er geen opstanding der doden was!!* Paulus beweert in dit gedeelte volstrekt niet, dat iemand geloven kan in de Heer Jezus en dat dit toch tevergeefs kan zijn, omdat hij dit geloof zou opgeven. De apostel spreekt veronderstellenderwijs. Bij de Korinthiërs waren valse leringen binnengeslopen. Er waren sommigen die zeiden dat er geen opstanding van de doden is. Welnu *als*

dat waar zou zijn, dan was het geloof in Christus een vergeefse zaak. Dan waren we nog in onze zonden en dus verloren. Maar Christus *is* opgestaan en het geloof is geen vergeefse zaak.

Die moeilijke Hebreeënbrief

De aanhangers van de afval-leer beroepen zich het meest op een aantal uitspraken in de Hebreeënbrief, meestal echter zonder het karakter van deze brief in ogenschouw te nemen.

Voor ik de gewraakte gedeelten behandel, wil ik dan ook liever iets zeggen over het doel van deze brief. De eersten die na de uitstorting van de Heilige Geest tot het geloof in Jezus Christus kwamen waren *joden*. De gemeenten in Judea bestonden er zelfs bijna uitsluitend uit. Deze tot het christendom overgegangene joden voelden zich nog steeds onderworpen aan de voorschriften van de wet van Mozes. Petrus zou beslist niet een onrein dier eten of het huis van een heiden binnengaan (Handelingen 10).

Ze beschouwden de tempel nog als een heilige plaats, ze hielden hun geloften en lieten zich door de priesters reinigen, en niet te vergeten: ze handhaafden de besnijdenis. Toen de apostel Paulus met Barnabas het evangelie in Azië bracht ontstonden er gemeenten, waarin bekeerde heidenen de overhand hadden. Bij de prediking van het evangelie was hun niets gezegd over voorschriften van de wet, van een heilige plaats of besnijdenis. Wat hadden zij als bekeerde heidenen daarmee te maken?

Het evangelie van Jezus Christus legde hen in deze geen verplichtingen op. Zo waren er dus twee soorten gemeenten met een verschillend levenspatroon, maar met dezelfde geloofsinhoud, namelijk rechtvaardiging alleen door het geloof in Jezus Christus. Dit moest wel een aanleiding tot twist geven. De bekeerde joden wilden in hun ijver voor de wet de heidenen ook deze verplichtingen opleggen. Zelfs waren er sommigen die zeiden, dat ze anders niet gerechtvaardigd konden worden. Dit laatste was in feite een ondermijning en verloochening van het evangelie. Op de grote vergadering, die als gevolg hiervan te Jeruzalem gehouden werd, werden twee dingen duidelijk bepaald.

Ten eerste dat de rechtvaardiging alleen geschiedde door geloof in Christus Jezus.

Ten tweede dat wat het levenspatroon betreft de joden zich aan de gebruiken van de wet zouden blijven houden, maar men dit “juk” niet op de hals van de discipelen uit de heidenen zou leggen (zie Handelingen 15). Het is duidelijk dat het levenspatroon van de heidenen meer het christelijk standpunt uitdrukte dan dat van de bekeerde joden. Kappen met de joodse levenswijze zou voor deze laatsten een te grote opgave betekend hebben, en een verplichting daarvan zou de prediking van het evangelie onder de joden belemmerd hebben. God heeft in Zijn lankmoedigheid geduld gehad met het joodse volk. En zo werd een *overgangsfase* ingeluid waarin langzaam maar zeker de bekeerde joden “losgeweekt” moesten worden van de banden die hen met het jodendom bonden. De bedoeling van de Hebreeënbrief is nu om aan te geven dat deze tijd ten einde liep. Om het met de woorden van de schrijver te zeggen: “Wat oud is verklaard en wat veroudert, staat op het punt te verdwijnen.” (Hebreeën 8:13).

De directe aanleiding tot de brief is het volgende.

De bekeerde joden werden door hun volksgenoten vervolgd. Hun goederen werden geroofd. Levensgevaar dreigde. Terugkeer tot het jodendom zou het einde van de vervolging betekenen. Hoe verleidelijk was dit voor hen, die wat het levenspatroon betreft nog zo verstrengeld zaten in het joodse leven. De schrijver maakt hen echter duidelijk, dat dit een verloochening van Jezus Christus zou betekenen, waarvoor geen terugkeer meer openstond. Hij schildert hen het hemelsbrede verschil tussen de bedeling van de wet met de dienst in de tabernakel en het werk van Jezus Christus, de grondslag van het christelijk geloof. Hij laat aan hun oog voorbijgaan de wolk van getuigen uit de oude dag, die het niet in zichtbare dingen gezocht hebben en zich daaraan vastklampten, maar zich vastklemden aan het geloof. Met die voorbeelden voor ogen wekt hij hen op de slappe handen en de matte knieën weer op te richten. En *als waarschuwing* stelt hij de uiterste consequentie voor van een opgeven van het christelijk geloof en een terugkeer tot het jodendom.

Opdat wij niet misschien afwijken

De argumenten die men aan de Hebreeënbrief ontleent zijn de volgende: Volgens Hebreeën 2:1 kan men afwijken, want er staat: “Daarom moeten wij des te meer houden aan wat door ons gehoord is, opdat wij niet op enig moment met de stroom meegezogen worden” (zie ook Hebreeën 12:25)¹.

In feite is dit dezelfde waarschuwing die we in de Timotheüsbriefen aantreffen. Alleen ligt het verband anders. Hebreeën 1 beschrijft ons de grootheid van de persoon van Jezus Christus boven de profeten van de oude dag en boven de engelen door wie de wet van Mozes werd overgebracht.

Deze Jezus Christus heeft het heil verkondigd, de apostelen die het uit Zijn mond vernamen, hebben het bevestigd en God werkte mee door tekenen en wonderen (Hebreeën 2:1-4). Als nu het verwerpen van de wet en de overtreding daarvan rechtvaardige vergelding met zich meebracht, hoe verschrikkelijk moet het dan zijn om dit heil door Christus zelf verkondigd te verwerpen, nadat men daarvan gehoord heeft.

Inderdaad is er afwijking mogelijk. Veronderstel dat u het kostbare woord van God werd gepredikt. Misschien werd u wel van jongsaf bij het heil in Christus bepaald. U heeft een geestelijk onderwijs genoten, zoals velen ooit gehad hebben. Of u heeft een evangelisatiecampagne meegemaakt en u bent onder de indruk van de boodschap gekomen, enz. enz. Maar na verloop van tijd zet u alles van u af. U gooit alles overboord. Dan blijft u niet “in hetgeen u geleerd is”. U wijkt af van de leer die u is verkondigd. U wijst Hem af die van de hemelen spreekt. Dan is er ook geen ontvliden van de toorn van God. Vreselijke consequentie!

Maar deze tekst zegt niets over het geval dat een kind van God in zonde valt en wie van ons zou durven zeggen na zijn bekering niet gezondigd te hebben en *in die zin* te zijn afgeweken? Voor een Petrus, die zijn meester verloochende was er een weg terug en voor ons gelukkig ook. Het gaat hier dus net als in de brieven van Timotheüs over *opgeven van het christelijk geloofsgetuigenis*.

Afval van de levende God

Hebreeën 3:12 spreekt toch van de afval van de levende God en verharding door de verleiding van de zonde? En vers 14 is strikt voorwaardelijk: “*als* wij tenminste het aanvankelijk geloofsvertrouwen tot het einde toe onwrikbaar vasthouden”.

Dit is een van de vele “als” teksten. (Andere vertalingen hebben: indien of mits, maar dat komt op hetzelfde neer). Ik citeer er nog drie:

“waardoor u ook zalig wordt, als u eraan vasthoudt op dezelfde manier als ik het u verkondigd heb” (1 Korinthiërs 15:2).

“als u maar in het geloof blijft, gefundeerd en vast, en u niet laat afbrengen van de hoop van het Evangelie” (Kolossenzen 1:23).

“Wij zijn Zijn huis, als wij tenminste de vrijmoedigheid en de roem van de hoop tot het einde toe vasthouden” (Hebreeën 3:6).

Wat is de bedoeling van de Geest van God met dit “als”? In elk van deze gevallen wordt het woord gericht tot *groepen* van personen. Veronderstel, ik spreek voor een zaal vol christelijk publiek. Als ik zou vragen: “Wil ieder van u die belijdt een christen te zijn opstaan?” Dan zou misschien de hele zaal als één man oprijzen. Bewijst dat, dat allen nu ook werkelijk christen zijn? Neen, het bewijst alleen dat allen *belijden* christenen te zijn. En wat is het bewijs dat ze het ook werkelijk zijn? Als ze blijven in het geloof “gefundeerd en vast”. Als iemand dat niet doet laat hij zien dat er geen werkelijk geloof aanwezig is. Het woord “geloof” heeft in Kolossenzen 1:23 ook weer de betekenis van geloofsinhoud, het totaal van de christelijke geloofsbelijdenis. Iemand die werkelijk een christen is zal dit tot aan het eind vasthouden. Een naamchristen kan mormoon, jehovah’s getuige, theosofist of iets dergelijks worden. Ook kan iemand het christelijk geloof verloochenen door zich te verharderen vanwege de zonde en af te vallen van de levende God. Het is nu eenmaal eenvoudig te zeggen “ik ben gered”, het te bewijzen door geloof en wandel is een andere zaak.

¹ Hebreeën 12:25: “Zie dan toe, dat u Hem Die spreekt, niet verwerpt. Want als zij niet zijn ontkomen, die hem verwierpen die op aarde de woorden van God deed horen, veelmeer zullen wij niet ontkomen, als wij ons afwenden van Hem Die vanuit de hemelen spreekt”

Vallen volgens hetzelfde voorbeeld

Hoe dan met de tekst: “Laten wij ons dan beijveren om die rust binnen te gaan, opdat niemand door dit voorbeeld van ongehoorzaamheid ten val zal komen” (Hebreeën 4:11). Zoals niet alle Israëlieten de rust in het land Kanaän bereikt hebben, zo zullen toch ook niet alle christenen de hemelse rust binnengaan?

Dit is wel een zeer zwak argument, want waarom gingen de Israëlieten niet in de rust? “En wij zien dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof” (Hebreeën 3:19). Hun was wel een blijde boodschap verkondigd evenals ons, maar “Maar het woord van de prediking deed hun geen nut, omdat het niet met geloof gepaard ging bij hen die het hoorden” (Hebreeën 4:2). Zo zullen ook heel wat mensen, die beleden hebben christen te zijn verloren gaan omdat zij wel de boodschap van het evangelie gehoord hebben, maar nooit in waarachtig geloof de prediking hebben aangenomen en de Heer Jezus hebben aanvaard als hun Heiland.

Niet meer vernieuwen tot bekering

Maar nu Hebreeën 6. Hier wordt gesproken van mensen, die verlicht zijn geweest, de hemelse gave gesmaakt hebben, deelgenoten van de Heilige Geest zijn geworden, die het goede woord Gods hebben gesmaakt en de krachten van de toekomstige eeuw en AFGEVALLEN zijn. Wat hier staat is toch wel moeilijk te rijmen met de opvatting dat een kind van God niet verloren kan gaan.

Het valt niet te ontkennen dat door dit gedeelte velen in de war zijn gebracht. Maar eerst een woord tot de verdedigers van de “afvalleer”. Zij maken geen onderscheid tussen *struikelen of in de zonde vallen* door een gelovige en de daadwerkelijke *afval van het geloof* van een naamchristen. Volgens hen kan iemand zich bekeren tot God, afwijken, zich opnieuw bekeren, enz. Zij spreken dan ook bij hun evangelisatiecampagnes van mensen die zich voor de eerste, de tweede, de derde enz. keer bekeerd hebben. Volgens hun theorie zou Hebreeën 6 moeten luiden:

“Het is *zeer wel* mogelijk voor hen, die eens verlicht waren, en de hemelse gave gesmaakt ... maar afgefallen zijn, *zich te vernieuwen* tot bekering”.

Het woord van God zegt echter juist het tegendeel². Hun theorie wordt dan ook door dit gedeelte gelogenstraft.

Als deze verzen zouden leren dat bekeerde zondaren weer verloren kunnen gaan, dan leren ze eveneens, dat zulke personen nimmer opnieuw bekeerd kunnen worden, “omdat zij voor zichzelf de Zoon van God opnieuw kruisigen en openlijk te schande maken” [Hebreeën 6:6].

Laten we nu deze teksten plaatsen in hun verband en in het licht van de hele brief beschouwen en daarbij nagaan over wie gesproken wordt. Zoals gezegd richt de apostel zich tot de joden, die het christelijk geloof beleden. Zij kenden het Oude Testament en waren ervan overtuigd dat Jezus de Messias was. Zelfs al waren ze hierin niet oprecht dan hadden ze toch zijn autoriteit gevoeld in de wonderen die werden gewerkt. Als zulke mensen zouden terugkeren tot het jodendom om aan de vervolgingen te ontkomen dan moesten ze Jezus Christus afzweren. Door dit te doen maakten ze zich weer één met het joodse volk dat zijn Messias had gekruisigd. Daardoor kruisigden ze Hem voor zichzelf. Welnu, zegt de schrijver, voor zulken is er geen weg terug. Ze zijn te ver gegaan.

Dat hij deze mogelijkheid niet voor ware kinderen van God openzet blijkt uit vers 9.

“Ook al spreken wij zo, geliefden, wat u betreft zijn wij echter verzekerd van betere dingen, die met de zaligheid samenhangen” (Hebreeën 6:9).

Het is dus mogelijk al de bovengenoemde voorrechten bezeten te hebben en toch niet behouden te zijn. Let wel, er staat *niet*: het is onmogelijk hen die éénmaal *wedergeboren* waren, en die afgefallen zijn te vernieuwen tot bekering. Er worden andere kenmerken opgenoemd en die houden niet

² Hebreeën 6:4-6: “Want het is onmogelijk om hen die eens verlicht zijn geweest, die de hemelse gave geproefd hebben en deel gekregen hebben aan de Heilige Geest 5 en die het goede Woord van God geproefd hebben en de krachten van de komende eeuw 6 en die daarna afvallig worden, weer opnieuw tot bekering te brengen, omdat zij voor zichzelf de Zoon van God opnieuw kruisigen en openlijk te schande maken”.

noodzakelijkerwijs wedergeboorte in. Er worden hier vijf dingen opgesomd en we zullen ze stuk voor stuk onderzoeken:

- a. “die eens verlicht zijn geweest” (Hebreeën 6:4a).
Wat zegt Psalm 119:130? “Wanneer Uw woorden opengaan, geeft dat licht en schenkt dat onverstonden inzicht” en de apostel Johannes getuigt: “Dit was het waarachtige licht, dat bij zijn komst in de wereld ieder mens verlicht” (Johannes 1:9). Ieder die het evangelie van Jezus Christus heeft gehoord is daardoor verlicht. Zo iemand kan niet meer pleiten op onwetendheid. De prediking van het evangelie heeft zelfs onze hele westerse wereld uit de duisternis van het heidendom gelicht. Maar wil dat zeggen dat ieder, die zo verlicht is, zich ook werkelijk heeft bekeerd? Helaas niet.
- b. “die de hemelse gave geproefd hebben” (Hebreeën 6:4b).
Er is een verschil tussen proeven en eten. Het één ziet op een uitwendig kennismaken, het ander op een daadwerkelijk voeden.
Deze mensen hebben iets aangevoeld van het heil dat God schenkt. Ze hebben iets gezien van de verhevenheid van de persoon van Jezus Christus. Maar ze hebben zich nimmer gevoed met het vlees en bloed van de Zoon van God (Johannes 6:54).
Jeremia heeft het woord van God als voedsel in zich opgenomen (Jeremia 15:16). Ezechiël en Johannes moesten een boekrol opnemen en hun buik ermee vullen. Dat is wat anders dan alleen maar proeven. Christus zegt: “Ik ben het Levende Brood, dat uit de hemel neergedaald is; als iemand van dit brood eet, zal hij leven in eeuwigheid” (Johannes 6:51). Daar is geen schijn van omkomen of afvallen bij!
- c. “en deel gekregen³ hebben aan de Heilige Geest” (Hebreeën 6:4c) [of beter vertaald: “and were made partakers⁴ of the Holy Ghost (KJV)].
Dit woord betekent niet dat zij de Heilige Geest inwonend hebben ontvangen nadat ze tot geloof zijn gekomen. Het woord dat vertaald werd met “deel gekregen” of “deelachtig” is hetzelfde als in Lukas 5:7: “En zij wenkten hun metgezellen⁵”: hun compagnons dus; zie ook Efeziërs 5:6-7. Zo hebben deze mensen deel gekregen aan de Heilige Geest, zij zijn deelgenoten van de Heilige Geest geworden, dat wil dus zeggen dat ze met de Heilige Geest *samengewerkt* hebben. De schrijver gebruikt dus niet één van de termen: verzegeld door de Heilige Geest, gezalfd met de Heilige Geest, gedoopt door de Heilige Geest.
Bileam was een deelgenoot van de Geest van God toen hij zijn profetieën over Israël uitsprak. De boze koning Saul heeft geprofeteerd door de Geest te midden van de profeten. Judas heeft met de twaalfen door de Geest van God demonen uitgeworpen. En deze allen zonder werkelijk bekeerd te zijn.
- d. “die het goede Woord van God geproefd hebben” (Hebreeën 6:5a).
Hier geldt hetzelfde als bij punt b. Men kan worden aangetrokken door de verhevenheid van de leer van het christelijk geloof. Het gevoel kan worden aangesproken, zonder dat wedergeboorte plaatsvindt. Dit is de les van de gelijkenis van de zaaier [Mattheüs 13:1-8]. Er zijn vier soorten grond. Het zaad is altijd hetzelfde. Er is verharde grond, de weg, daar krijgt de boodschap van het evangelie niet eens de kans enige indruk teweeg te brengen. Het hart is verhard. Dan is er grond die bestaat uit een dun laagje aarde over de harde rotsbodem: het woord wordt met vreugde aangenomen, het spreekt het gevoel aan. Maar het bewerkt geen droefheid en berouw. Niet zodra komt er verdrukking of het wordt verstikt. Dan is er een bodem die wel geschikt lijkt, maar waar distels en dorens het goede zaad verdringen. Dat zijn mensen die de indruk van het evangelie laten verstikken door de zorgen van de wereld. In al deze gevallen draagt het zaad geen vrucht. Dat gebeurt alleen bij de goede grond, die geploegd is.

³ “Deel gekregen” of “deelachtig”: Strong’s 3353 - μετοχος - metochos - from μετεχω - metecho 3348; participant, i.e. (as noun) a sharer; by implication, an associate:--fellow, partaker, partner. (Strong’s Exhaustive Concordance).

⁴ “Partakers”: deelgenoten. Dit is beter vertaald dan “deelgenoten” (SV) of “deel gekregen” (HSV).

⁵ “Metgezellen”: Strong’s 3353 (zie hierboven).

- c. “en de krachten van de komende⁶ eeuw” (Hebreeën 6:5b) [of beter vertaald: “and the powers of the world to come” (KJV)].

In het begin van de prediking werd het evangelie bevestigd door tekenen en wonderen. In de toekomstige eeuw zal dat weer het geval zijn, daarom heten het *krachten van de toekomstige eeuw*. De dienstknechten Gods zullen onder de Antichrist vuur van de hemel doen neerdalen en water in bloed veranderen (Openbaring 11). Vele Hebreeën hadden deze krachten leren kennen. Ze hadden de wonderen gezien en waren ervan onder de indruk, maar dat betekende nog niet dat hun hart ook was veranderd. Ja er zullen er zelfs voor de troon van het gericht gevonden worden die zelf wonderen hebben verricht en in de naam van Jezus demonen uitgeworpen en waarvan de Heer moet zeggen: “Ik heb u nooit gekend” [Mattheüs 7:22-23].

Iemand kan al deze vijf voorrechten genoten hebben en toch geen kind van God zijn. Dat deze uitleg juist is bewijst Hebreeën 6:7:

“Want de aarde die de regen indrinkt, die er dikwijls op valt, en die nuttig gewas voortbrengt voor hen door wie hij ook bewerkt wordt, ontvangt zegen van God” - dit loopt parallel met de derde bodem uit de gelijkenis van de zaaier [Mattheüs 13:1-8].

“Maar de aarde, die dorens en distels voortbrengt, is onbruikbaar en de vervloeking nabij. Uiteindelijk loopt het uit op verbranding” [Hebreeën 6:8].

De hier genoemde personen worden dus vergeleken met deze grond. *Ze hebben nooit vrucht voor God voortgebracht*. En dan volgt de reeds aangehaalde uitspraak: “Ook al spreken wij zo, geliefden, wat u betreft zijn wij echter verzekerd van betere dingen, die met de zaligheid samenhangen” [Hebreeën 6:9]. Met andere woorden: Jullie vergelijk ik niet met deze afvalligen, die alleen maar uiterlijk iets van het heil hebben ervaren, bij jullie zit het dieper.

Deze verzen stemmen overeen met het woord van de Heiland:

“Ik ben de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Wijngaardenier. 2 Elke rank die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg; en elke rank die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draagt. 3 U bent al rein vanwege het woord dat Ik tot u gesproken heb. 4 Blijf in Mij, en Ik in u. Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft. 5 Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt u niets doen. 6 Als iemand in Mij niet blijft, wordt hij buitengeworpen zoals de rank, en verdort; en men verzamelt ze en werpt ze in het vuur, en ze worden verbrand” (Johannes 15:1-6).

Israël was de wijnstok die God uit Egypte had uitgegraven en in Kanaän geplant (Ps 80:9-15). Daar moest het volk vruchten voor de Heer voortbrengen. Maar in plaats van goede druiven bracht deze wijnstok wilde voort (Jesaja 5:1-7). Wat gebeurde toen? God oordeelde deze wijnstok. Dit getuigenis werd afgesneden. Christus noemt Zich nu de *ware* wijnstok. Hij neemt de plaats van Israël in. Zo was Israël de Zoon die God uit Egypte had geroepen (Hosea 11:1)⁷, maar het volk openbaarde zich als een ongehoorzame zoon. Daarop nam Christus hun plaats in en is Hosea 11:1 in Hem vervuld toen Hij met zijn ouders uit Egypte trok (Mattheüs 2:15). Israël wordt de knecht des Heren (Jesaja 43:10) genoemd, maar het was een ontrouwe knecht. Christus neemt deze plaats in en hij is de trouwe knecht des Heren (Jesaja 42:1; 52:13; 53:11).

In al deze gevallen gaat het om het feit dat God een getuigenis op aarde had, Israël, dat wegens ontrouw terzijde werd gesteld en dat Christus deze plaats volmaakt inneemt.

Maar in dit getuigenis dat vruchten voor God moet voortbrengen zijn de discipelen van Christus begrepen. Het beeld van de wijnstok geeft dat aan. Zij zijn de ranken.

Er zijn echter twee soorten ranken, zoals er in Hebreeën 6:7 sprake is van twee soorten grond:

Ranken die *vrucht* voortbrengen. Deze worden gereinigd opdat ze *meer vrucht* dragen en zelfs *veel vrucht* dragen.

⁶ SV 1637 & 1977: “toekomstige eeuw”.

⁷ Hosea 11:1: “Toen Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad, en Ik heb Mijn zoon uit Egypte uitgeroepen”.

En ranken die *geen vrucht* voortbrengen. Deze worden weggesneden, verdorren en worden verbrand.

De Heer spreekt hier niet over het kennen van Hem en het bezit van eeuwig leven zoals bij het beeld van de schapen, maar over *vrucht dragen*.

Waarvoor dienen de ranken van een wijnstok anders dan voor vrucht dragen!

Ieder die Christus als Heer belijdt is een rank en vormt een deel van het christelijk getuigenis op aarde. Maar zo iemand heeft de verantwoordelijkheid vrucht te dragen. *En om deze verantwoordelijkheid gaat het* bij het beeld van de wijnstok. Als iemand niet in het woord van de Heer blijft dan brengt hij geen vrucht voort. Dan is hij gelijk aan de jood uit Hebréeën 6 die het christelijk getuigenis opgeeft. Hij is een grond die doornen en distels voortbrengt en zich het oordeel waard maakt.

Waarom spreekt de schrijver dan zo?

Maar waarom deze voorstelling van zaken in Hebréeën 6 als de schrijver toch gelooft dat zijn lezers behouden zijn en niet afvallen?

In de eerste plaats dit: onder deze bekeerde joden konden er doorlopen die niet waarachtig bekeerd waren, en die bij voortgaande vervolging zouden terugkeren tot het jodendom. Dit gedeelte zou hen de ogen moeten openen voor het vreselijke van die stap en voor de eigenlijke onbekeerde toestand van hun hart. Als ze terugkeerden was er geen redding meer, maar dan waren ze dus nu ook niet gered! Dan behoorden ze niet tot hen van wie de schrijver overtuigd was dat ze behouden waren!

En in de tweede plaats is dit een ernstig vermaan voor de werkelijk bekeerde joden. Als een dergelijke afval zo ernstig was, dan moet al de gedachte aan een wat “gemakkelijker christelijke houding door aan het jodendom toe te geven” een vreselijke zonde en ontering van de Meester zijn. Dan verdient die gedachte alleen al met wortel en tak te worden uitgeroeid. Dan dienden ze alle krachten in te spannen om op het pad van het christelijk geloof voortgang te maken. Deze bekeerde joden waren blijkens hoofdstuk 5 traag geworden om te leren. Over de geestelijke betekenis van een figuur als Melchizedek kon de schrijver met hen niet handelen. Vaste spijs konden ze niet verdragen, ze waren weer geworden als zij, die de melk van het evangelie nodig hebben. Ze waren onervaren in het woord van de gerechtigheid. Het woord van Christus zoals dat uit het Oude Testament tot hen kwam kenden ze. *Dat* fundament hadden ze wel onder de knie: het begrip bekering was hun niet vreemd, geloof in God evenmin, de zin van de wassingen in de levitische eredienst en het opleggen van de handen op de kop van het offerdier begrepen ze, ook wisten ze van opstanding der doden en eeuwig oordeel. Maar dat alles is nog niet het standpunt van de volwassen christen. Een bekeerde Israëliet vóór het kruis kon deze dingen ook kennen. Maar zij moesten dat fundament laten liggen en tot het volkomene opgroeien. In plaats van terugzien, wat zou kunnen leiden tot teruggaan, moesten ze vooruit en opgroeien en vrucht voor God voortbrengen.

Is het dan zo erg?

Misschien is iemand geschokt door het absolute van deze uitspraak: “Want het is onmogelijk ... weer opnieuw tot bekering te brengen” [Hebréeën 6:4-6] en vraagt hij zich af of het dan zo erg is wat een bekeerde Israëliet kon doen.

Ik kan dat het beste aangeven door weer Ironside te citeren:

“Dit is een boodschap gericht aan de joden om hen de waarachtigheid van het Messiasschap van Christus te laten zien en aan te tonen dat Hij de vervulling is van al de schaduwen van de oude bedeling. Deze twee soorten grond zijn twee mensen, het zijn de harten van deze twee.

Door het als volgt te stellen, maken we het des te sprekender: Ze groeiden in elkaars omgeving op. Beiden werden onderwezen in de Schrift. Samen gingen ze naar dezelfde synagoge. Alle twee verwachtten ze de komst van de Messias. Ze luisterden naar Johannes de Doper en lieten zich door hem dopen. Beiden hoorden de prediking van Jezus en zagen de krachten die Hij deed. Beiden stonden temidden van de mensenmassa, die zijn kruisdood aanschouwde. Beiden hebben zich begeven onder hen die het open graf gingen bezien. Beiden hebben gehoord van de hemelvaart. Beiden waren getuige van het machtige werk van de Heilige Geest op de Pinkster-

dag en daarna. Beiden bewogen zich onder de kring van de discipelen en hoorden de apostelen. Uiterlijk zag je geen onderscheid. Maar nu kwam de vervolging. De één wordt gearresteerd en de eis luidt: “Zweer Christus af, of je sterft”. Hij zegt: “Ik kan hem niet afzweren, want hij is mijn Heiland”.

“Dan zul je gedood worden”.

“Ik ben bereid om te sterven, maar Hem afzweren kan ik niet”.

De ander wordt ook aangehouden en hem wordt dezelfde eis gesteld.

Hij zegt: “Ik wil hem liever afzweren dan sterven. Ik ga terug en zal me weer een echte jood betonen”.

“Kom hier dan”.

Ze volgden een verschrikkelijke methode om zo iemand weer in het jodendom op te nemen. Ik herinner me eens gelezen te hebben dat ze in dat geval de afvallige meenamen naar een onreine plaats, waar men een varken slachtte. Daar moest hij op het bloed spuwen en zeggen: “Zo beschouw ik het bloed van Jezus Christus”. Daarna reinigden ze hem en namen hem weer in het jodendom op. Wat is nu het onderscheid tussen de twee? Deze twee soorten grond ontvingen dezelfde regen, dezelfde zonneschijn, maar de vrucht verschilde. De eerste bracht vruchten voort die aan de bekering beantwoordden, de ander doornen en distels.

Dat is de zin van het *voor zich kruisigen* van Christus en Hem te schande maken. Zo ernstig is het als iemand *willens en wetens* Christus afzweert. Op het kruis kon de Heiland nog bidden: “Vader vergeef hen, want zij weten niet wat ze doen”. En Petrus kon in Jeruzalem prediken: “En nu weet ik, broeders, dat u het door onwetendheid gedaan hebt, evenals uw oversten” [Handelingen 3:17].

Toen was er nog een aanbod van redding. Maar de eerste martelaar voor het geloof bad alleen: “Heere, reken hun deze zonde niet toe!” [Handelingen 7:60]. Van onkunde was toen geen sprake meer.

En Paulus getuigt dan ook dat over Israël ten volle Gods toorn is gekomen (1 Thessalonicenzen 2:15-16).

Ook nu nog?

Wat de directe verklaring betreft heeft dit gedeelte betrekking op joden, die zich afwenden van het christelijk geloof en terugkeren tot het jodendom. Maar wat het beginsel betreft is het daartoe niet beperkt. Ook naambelijders van heidense oorsprong kunnen op een dergelijke wijze van het geloof afvallen. Er is uit de geschiedenis het voorval bekend van twee broers, die ik hier niet bij name noem. Beiden kwamen uit een predikantenfamilie. Beiden werden zelf ook predikant. De één heeft door een lijst van werken van zich doen spreken. Maar zijn literatuurlijst geeft een beeld van zijn achteruitgang. Tenslotte heeft hij zijn predikambt eraan gegeven en de hele waarheid van het christelijk geloof verloochend. De ander heeft vele kinderen Gods gediend met het woord en enkele opbouwende geschriften nagelaten. Dit voorbeeld uit ons land zou met vele uit het buitenland aan te vullen zijn. Ik noem er één. De broer van de roomse kardinaal Newman, heeft eens beleden een christen te zijn, hij verkeerde temidden van gelovigen waarmee hij het avondmaal vierde. Later wendde hij zich echter af en ontpopte zich als een vijand van het kruis van Christus. Hij schreef een boek waarin hij het christendom te lijf ging. Hebben deze mensen niet in de geest van Hebreëen 6 gehandeld en zich het oordeel op de hals gehaald?

Het bloed waardoor hij geheiligd was

De volgende tegenwerping is ontleend aan Hebreëen 10:26-29:

“Want als wij willens en wetens zondigen, nadat wij de kennis van de waarheid ontvangen hebben, blijft er geen slachtoffer voor de zonden meer over, 27 maar slechts een verschrikkelijke verwachting van oordeel en verzegend vuur dat de tegenstanders zal verslinden. 28 Als iemand de wet van Mozes veracht heeft, moet hij sterven zonder barmhartigheid op het getuigenis van twee of drie. 29 Hoeveel te zwaarder straf, meent u, zal hij waardig geacht worden die de Zoon

van God vertreden heeft en het bloed van het verbond, waardoor hij geheiligd was, onrein geacht heeft en de Geest van de genade gesmaad heeft?”

Hier is toch wel terdege sprake van een ware gelovige, zo redeneert men, want er wordt gesproken van iemand, die geheiligd was door het bloed.

Deze laatste uitdrukking houdt echter niet noodzakelijk in dat zo iemand ook werkelijk christen is. Het hele volk Israël was geheiligd door het bloed van het verbond. Geheiligd betekent: afgezonderd. Zoals Israël afgezonderd was van de volken door het bloed, zo is ieder die Christus als Heer belijdt afgezonderd van de heidenen. Zelfs spreekt 1 Korinthiërs 7:14 van een ongelovige man, die door het huwelijk met een vrouw, die tot bekering is gekomen, geheiligd wordt genoemd. Maar daarom bleef het wel een ongelovige, tenzij hij door het voorbeeld van zijn vrouw getrokken, ook Jezus Christus als Heiland aanvaardde. Als het bloed van Jezus Christus niet op Golgotha was gestort, zou de hele wereld voor eeuwig zijn verdoemd. Het is juist op grond van dit gestorte bloed dat God de zondaar het heil kan aanbieden. Het is niet de zaak van de zonde, maar van de Zoon, waar het om gaat. Voor de zonde is een oplossing: het kruis. De grote vraag is echter wat men met het offer van de Zoon doet. Christus stierf voor alle mensen. Hij is het zoenoffer niet alleen voor onze zonden, maar voor de gehele wereld (1 Johannes 2:2). Zijn bloed is voldoende voor elke zondaar in de hele wereld, die in Hem gelooft (Johannes 3:18-19). Maar veronderstel dat een jood die tot het christendom is overgegaan en dus geheiligd is door het bloed van het nieuwe verbond, het kruis de rug toedraait, terugkeert tot de tempeldienst en daar weer gaat offeren voor zijn zonde. Was dit dan nog wel een slachtoffer voor de zonde? Nee, want hij had HET slachtoffer voor de zonde afgewezen. Alle offers in de tempel konden hem niet meer baten. Integendeel ze getuigden luid tegen hem, dat hij de Zoon van God vertreden (men liet een afvallige christen op het kruis trappen) en het bloed van het verbond onrein achtte. Nog een enkel woord over de uitdrukking “moedwillig zondigen”. De wet maakte onderscheid tussen het vallen in een zonde en het moedwillig overtreden van de wet van God. Voor het eerste bestond vergeving, voor het tweede niet. In het verband hier slaat het dan ook niet op het zondigen van de christen door struikeling, maar op het willens en wetens verwerpen van het kruis. Iemand die dat doet betoont zich een “tegenstander” (Hebreeën 10:27). Zo iemand onttrekt zich ten verderve (Hebreeën 10:39). Hij heeft niet volhard en draagt dus de belofte Gods niet weg (Hebreeën 10:35). Hij toont door zijn afval, dat hij geen ware gelovige is. Maar, zo eindigt de schrijver dit gedeelte: “Maar wij zijn geen mensen die zich onttrekken en verloren gaan, maar mensen die geloven tot behoud van hun ziel” (Hebreeën 10:39).

De heiligheid zonder welke niemand de Heer zien zal

De volgende tegenwerping wordt gegrond op Hebreeën 12:14-15:

“Jaag de vrede na met allen en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal. 15 Zie erop toe, dat niemand achterop raakt in de genade van God, en dat er geen enkele wortel van bitterheid opschiet en moeite veroorzaakt zodat daardoor velen verontreinigd worden”.

Vaak leest men deze tekst zo, dat je een bepaalde staat van heiligheid moet hebben bereikt om de hemel te kunnen binnengaan. Als je zondigt val je van de hoogte af die je bereikt hebt en dan moet je weer opnieuw beginnen. Vergelijking met de voorafgaande uitdrukking: “Jaag de vrede na met allen”, maakt al duidelijk dat deze uitleg onjuist is. Hier wordt niet gedoeld op een bepaalde staat of hoogte van vrede waarnaar we moeten streven.

Het gaat om een gezindheid die bij de gelovige moet worden gevonden. Zo is het ook met jagen naar heiligheid. Als iemand zegt een christen te zijn maar hij jaagt niet naar vrede met allen en naar heiliging wat zijn levenspraktijk betreft, dan geeft hij daarmee aan de vrede die God schenkt en de heiligheid van God niet te kennen. Zo iemand is een huichelaar. En zulke zullen God niet zien!

Overigens is het belangrijk na te gaan wat het begrip “heilig” inhoudt. Het woord betekent “afgezonderd” maar dan niet met de nadruk op “afgezonderd van het kwaad” maar “afgezonderd voor God”. Zo wordt van de Heer Jezus gezegd dat Hij “geheiligd en in de wereld gezonden is” (Johannes 10:36) en dat hij zich voor ons “heiligt”. Hij *wijdt* zich dus voor die dienst. Daarvoor is Hij “apart gesteld”. In dezelfde zin wordt van de gelovigen gezegd dat zij geheiligd zijn in Christus Jezus.

Zij worden dan ook heiligen genoemd. Dat is niet een prestatie van hun kant maar een geschenk van God. Maar van hen die deze *positie* innemen verwacht God ook een *levenspraktijk* die zich richt op een praktisch geheiligd leven. Wie echter zegt God toe te behoren maar niet jaagt om voor God te leven, die huichelt. Zijn leven is een verloochening van zijn belijdenis. Als een gelovige in zonde valt (zoals Petrus) dan zal hij berouw hebben van het kwaad en zijn schuld belijden. Hij zal de oorzaak van zijn val oordelen (bijv. zelfvertrouwen - “ik zal u niet verlaten”) en God bidden om kracht om bewaard te blijven. *Dit bewijst dat hij naar heiliging jaagt*. En zulke zullen God zien.

De Meester die hen gekocht heeft ...

Uit de brieven van Petrus voert men ook nog enkele tegenwerpingen aan. Zo schrijft Petrus over mensen die de Meester die hen gekocht heeft zullen verloochenen en zo een haastig verderf over zich zullen halen (2 Petrus 2:1).

De apostel noemt deze mensen valse leraars en vergelijkt ze met de valse profeten onder Israël. Waren de laatsten ware dienstknechten van God? Neen. Zo zijn de eersten evenmin ware discipelen van de Heer. Maar ze zijn toch door Hem als Meester gekocht? Inderdaad, maar wat zegt dit? Hier wordt het woord gebruikt dat aanduidt: *de meester van een slaaf*.

Welnu, een slaaf is gekocht. In feite heeft Christus de losprijs voor of ten behoeve van allen gebracht. De man uit de gelijkenis (Mattheüs 13:44) kocht niet alleen de schat in de akker, maar de hele akker. Deze man is Christus en de akker is de wereld. Als iemand het christelijk geloof heeft beleden, dan heeft hij erkend dat Christus zijn Meester is. Hij behoort Hem dus te dienen. Als zo één zich daarna als een valse leraar ontpopt, die de kudde achter zich wil wegvoeren dan verloochent hij daarmee de Meester die hem gekocht heeft.

Terugkeer tot het slijk

In hetzelfde verband schrijft deze apostel over mensen, die zich terugwenden tot een onzedelijke levenswandel en daarbij de geestelijke machten lasteren. Voor hen was het “beter de weg der gerechtigheid niet gekend te hebben, dan na die gekend te hebben zich af te keren van het heilig gebod”. En zulke personen vergelijkt hij met “De hond, die weerkeert tot zijn uitbraaksel en de gewassen zeug, die weer gaat wentelen in het slijk” (2 Petrus 2:9-22).

Ook dit zegt niets over een mogelijke afval van de kinderen Gods. Er staat niet dat “*het schaap* teruggekeerd is tot eigen uitbraaksel” maar “*de hond*”. Een hond kan zijn viezigheid voor een tijd in de steek laten en later weer terugkeren. Een zeug kan mooi gewassen zijn en toch de modder weer opzoeken. Een nette hond en een gewassen zeug zijn echter nog geen schaap geworden. Dan zouden ze een andere natuur hebben moeten ontvangen. Nu hebben ze zich slechts tijdelijk gereinigd. Er zijn heel wat van deze christelijke “honden en varkens”, die door de kennis van Jezus Christus de besmetting in de wereld voor een tijd zijn ontvlucht (vs. 20), maar die er zich toch weer in verstriken. Voor zulken is het beter dat ze de weg van de gerechtigheid niet gekend hadden, want nu staan ze meer schuldig dan een dronkelap of zedeloze die het evangelie nooit zijn oor geleend heeft. Deze uiterlijke reiniging van leven-voor-een-tijd is bij hen niet gepaard gegaan met een innerlijke. De apostel noemt ze dan ook “onrechtvaardigen” (vs. 9). Het zijn nooit door het geloof gerechtvaardigde zondaars geweest.

Zie toe dat ge niet van uw eigen vastigheid afvalt

De tweede brief van Petrus bevat ook nog een tegenargument. Men beroept zich op 2 Petrus 3:17: “wees op uw hoede, zodat u niet door de dwaling van normloze mensen wordt meegesleept en afvalt van uw eigen vastheid”. Een waar christen kan vallen. Daarom moeten we keer op keer gewaarschuwd en vermaand worden. Hoevelen zijn er niet, die eertijds een prachtig getuigenis bezaten en die in een zedeloze wandel vervielen. Ze waakten niet, ze volhardden niet in gebed, maar vielen. Betekent dat, dat ze verloren zijn? Niet als ze werkelijk wedergeboren waren. Dan gaat de voorspraak van Christus bij de Vader voor hen in (1 Johannes 2:1). Dan begint de Heilige Geest van God met zijn werk van herstel. David maakte een verschrikkelijke val, maar hij zegt: “Hij verkwikt of herstelt mijn ziel”. Met een verbroken hart beled hij God zijn schuld en bad: “hergeef mij de blijdschap over uw heil”.

Om zijn volk terug te brengen laat God zijn kinderen soms bittere ervaringen doormaken. Maar Hij heeft ze te lief om ze verloren te laten gaan.

Uitdelgen uit het boek des levens (Openbaring 3:5)

Van de overwinnaar wordt in Openbaring 3:5 gezegd “Hij die overwint ... Ik zal zijn naam beslist niet verwijderen uit het Boek des levens”. Dat houdt dus in, dat de namen van anderen wel zullen worden uitgewist.

Dat er namen uit het boek des levens worden uitgewist is zeker, niet echter op grond van deze tekst - een dergelijke omkering mogen we niet zo maar toepassen - maar op grond van Psalm 69:29 waar profetisch door de Heer gezegd wordt:

“Laat hen uitgewist worden uit het boek des levens, laat hen bij de rechtvaardigen niet opgeschreven worden”.

Dit is een Messiaanse Psalm die spreekt van het kruislijden (zie vers 22). Het slaat dus op de tegenstanders van Christus, op de spotters bij het kruis enz. Van hen wordt gezegd:

“Doe misdaad tot hun misdaad, en laat hen niet komen tot Uw gerechtigheid” (vs. 28).

Uit deze tekst blijkt dus dat als iemands naam geschreven is in het boek des levens, hij nog niet een gerechtvaardigde is. Het wil nog niet zeggen dat zo iemand eeuwig leven heeft, dat hij zou kwijt raken wanneer hij uit dat boek wordt geschrapt.

Het boek des levens is in eerste instantie het boek van alle levenden. Zo ziet de psalmist zich als schepsel opgetekend in “uw boek” (Psalm 139:16). Mozes vraagt om uit dat boek uitgedelgd te worden ter wille van Israël:

“Nu dan, indien Gij hun zonden vergeven zult! doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt. 33 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Dien zou Ik uit Mijn boek delgen, die aan Mij zondigt” (Exodus 32:32-33).

Ieder mens is in beginsel een “levenskandidaat”. God heeft niet bij voorbaat een boek van verdoemden. Als iemand geboren is en dus ingeboekt in het boek van de levenden dan staat hij kandidaat voor *het* leven. Maar als iemand het heil dat God aanbiedt afslaat dan is het loon der zonde niet alleen de lichamelijke dood, maar ook een uitwissen uit het boek des levens. Dan heeft zo iemand zich het eeuwige leven niet waard gekeurd. Zijn “kandidatuur” is vervallen. Als de doden voor de grote witte troon staan, ligt het boek des levens daar als een stille getuige. Dan staan er nog alleen de namen van de rechtvaardigen in. Deze rechtvaardigen zijn *wel van tevoren* door God *gekend*. Zo spreekt Openbaring 13:8⁸ en 17:8 van onrechtvaardigen waarvan de namen *vanaf de grondlegging van de wereld niet geschreven zijn* in het boek des levens van het Lam. Het draagt dan ook de naam van “het Boek des levens van het Lam Dat geslacht is”. Zij die er zo ingeschreven staan worden er niet uitgedelgd.

Het boek des levens wordt dus gezien onder twee aspecten:

- a. Het boek van de levenden. Hieruit worden de ongelovigen uitgedelgd.
- b. Het boek des levens van het Lam. Dan bevat het alleen de namen van hen die het eeuwige leven beërven.

De broeder gaat verloren en Paulus kon verwerpelijk worden

In 1 Korinthiërs 8:11 is er sprake van dat “een broeder voor wie Christus gestorven is, verloren gaat”.

De apostel heeft in dit hoofdstuk gesproken over de verantwoordelijkheid van “sterken in het geloof” tegenover “zwakken”.

⁸ Openbaring 13:8: “En allen die op de aarde wonen, zullen hem aanbidden, althans van wie de naam van de grondlegging van de wereld af niet is geschreven in het Boek des levens van het Lam Dat geslacht is”. Vgl. Openbaring 21:27: “Al wat onrein is, zal niet in haar komen ... maar alleen zij die geschreven zijn in het Boek des levens van het Lam”.

Veronderstel, iemand die sterk in zijn geloof staat, gaat een afgodstempel binnen om daar vlees te eten. Hij doet niet mee met het afgodisch ritueel, het gaat hem alleen om vlees te nuttigen. Daarvoor waren de tempels uitgezochte gelegenheden! In een afgod ziet deze gelovige niets en het vlees is voor hem gewoon vlees.

Een andere christen ziet hem gaan, maar diens geweten schenkt hem geen vrijheid ook zo te handelen. Omdat hij echter de eerste het ziet doen en hijzelf ook wel zin heeft in vlees, gaat hij toch de tempel binnen en leeft over zijn geweten heen. Voor zichzelf verbindt *hij* zich wel met de afgoden en terugkeer in de greep van het heidendom is het gevolg. Mag nu die “sterke” gelovige zeggen: “O maar dan is het geen werkelijke christen geweest, daar hoef ik me niets van aan te trekken”. Nee, het is een broeder, als zodanig kent hij hem en door zijn liefdeloos optreden is deze in de greep van het heidendom gekomen en gaat dus verloren (dat God hem terugbrengt als het waarlijk een gelovige is, komt hier niet in het geding, dat zou onze verantwoordelijkheid afzwakken).

En dat argument gebruikt de apostel om de sterken in het geloof erop te wijzen de gewetens van de zwakke broeders te ontzien en niet te leven in de geest van: “Ben ik mijns broeders hoeder”.

In het volgend hoofdstuk schrijft Paulus aangaande zichzelf:

“Maar ik oefen mijn lichaam op harde wijze en maak het dienstbaar, opdat ik niet misschien, na anderen gepredikt te hebben, zelf word afgewezen” (1 Korinthiërs 9:27).

En in 2 Korinthiërs 13:5 schrijft hij:

“Onderzoek uzelf of u in het geloof bent, beproef uzelf. Of weet u van uzelf niet dat Jezus Christus in u is? Als u dan maar niet verwerpelijk bent”.

Paulus vergelijkt zich met een atleet. Hij spreekt over zijn deelhebben aan een wedren en over het kampen dat hij verricht. Met deze beelden vergelijkt hij zijn loopbaan als dienstknecht. Veronderstel dat Paulus die strijd, die dienst zou opgeven. Dan zou hij niet meer een “mededeelgenoot van het evangelie” zijn (1 Korinthiërs 9:23). Dan bewees zijn leven dat hij slechts tijdelijk een meeloper was geweest, die nu het getuigenis opgeeft. De ijzeren consequentie daarvan zou wezen dat hij zou worden afgewezen.

Dacht u dat de Schrift zei: “Paulus ga maar op je lauweren rusten. Je komt er toch wel”? Nee, leven uit God bewijst zich en opgeven van het getuigenis toont dat er geen leven aanwezig is.

Hetzelfde geldt van de Korinthiërs. Zij zochten een bewijs dat Paulus werkelijk een apostel van Christus was. “Wel”, zegt de apostel “ga dan maar na of je gelooft. Als je daar ‘ja’ op moet zeggen dan heb je meteen het bewijs van mijn apostelschap. Want door mij heb je het evangelie van Jezus Christus gehoord”. “Of”, zo vervolgt hij ironisch, “ben je er niet zeker van dat Christus in je is. Ben je niet echt bekeerd? Wel dan ben je verwerpelijk!”. Maar dit zegt niets van een afval van kinderen Gods, deze Korinthiërs zouden juist moeten constateren nooit kinderen van God te zijn geweest.

Als de rechtvaardige

Tenslotte zijn er nog twee teksten over de “rechtvaardige”. De eerste vinden we in Ezechiël 18:24. Daar staat dat als de rechtvaardige zich afkeert van zijn rechtvaardige wandel, hij zal sterven.

Het is vreemd dat men deze tekst aanhaalt om het evangelie van de genade Gods, dat in deze bedeling wordt geopenbaard, in zijn kracht te beperken. Leest u het hele hoofdstuk eens. God zegt daarin dat als een zondige man zich afwendt van het kwaad en de arme goed behandelt, geen woekerwinst neemt, enz., hij zal leven. Moeten we dat soms als evangelie de mensen in deze tijd voorhouden? Dit is zuiver *wet*. Veronderstel dat ik als evangelist tegen de dronkelap zeg: “laat de drank staan, leef als een goede huisvader en je zult leven”. Zou ik dan een werkelijk dienaar van het evangelie zijn? Beslist niet. Ik stuurde de man met een kluitje in het riet. Maar dan mag ik ook niet het omgekeerde toepassen en zeggen: “rechtvaardige, als je in zonde valt dan sterf je op grond van Ezechiël 18”! Ik geef dan aan de termen “rechtvaardige, leven, sterven” de inhoud van het nieuwe testament die ze in Ezechiël 18 niet hebben. Daar wordt niet gesproken van gerechtvaardigd zijn in Christus, van eeuwig leven en eeuwige dood.

De laatste tekst is nog minder op zijn plaats, men verwijst dan naar 1 Petrus 4:18:

“En als de rechtvaardige ternauwernood zalig wordt, waar zal de goddeloze en de zondaar verschijnen?”

Want hier staat niet dat er rechtvaardigen zijn die toch verloren zullen gaan. Deze tekst heeft zelfs niet een schijn van een argument in zich. God stelt duidelijk dat de rechtvaardige behouden wordt. Maar de weg van de rechtvaardige gaat door allerlei beproevingen, zoals vers 12⁹ enz. aantoot. God gebruikt dat als een louteringsoordeel voor zijn huis. Want God kan het verkeerde in zijn kinderen niet gedogen. Hier geldt ook wat God van Israël zegt:

“Uit alle geslachten van de aardbodem heb Ik u alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over u bezoeken” (Amos 3:2).

Als alle christenen hier op aarde al geperfectioneerde heiligen waren dan was deze loutering niet nodig. Nu is ze echter vereist. Welnu, als zij, die door het bloed van Jezus Christus gerechtvaardigd zijn, langs die weg behouden worden, waar zal dan de zondaar verschijnen wiens zondelijst niet door het bloed van Christus is schoon gewassen?

Die wacht een eeuwig oordeel. Maar de rechtvaardige wordt behouden zij het dan “ternauwernood”, ten koste van heel wat zorg van God.

Twee touwtjes

De conclusie die we uit het voorgaande kunnen trekken is deze: Er zijn twee soorten teksten. De ene reeks spreekt onvoorwaardelijk van het behoud van de kinderen Gods, *omdat het werk in hun ziel Gods werk is*. De andere reeks laat zien dat iemand *die belijdt* een christen te zijn door leer of wandel het christelijk geloof kan afzweren. Hoe moeten we deze beide praktisch voor onszelf gebruiken? We moeten het Woord van God daar laten spreken waar het van pas is. Anders gezegd: een bepaalde boodschap vereist ook een bepaald adres! Zo is het woord: “Gij mannen hebt uw vrouwen lief”, aan de mannen gericht en niet aan hun eega's. En de vermaning: “Gij vrouwen weest aan uw mannen onderdanig”, aan de vrouwen en niet aan hun echtgenoten. Wat wil het echter gemakkelijk gebeuren dat manlief zijn vrouw met “haar tekst” om de oren slaat en omgekeerd. Hetzelfde kan met deze twee groepen teksten gebeuren. Om met een zendeling uit Thailand te spreken:

“Aan deze twee groepen zitten als het ware twee touwtjes. Een gelovige die vrij is van verkeerde leer of wandel, maar twijfelt aan zijn behoud door te zien op zichzelf, die moet aan het touwtje van de eerste teksten trekken.

Iemand die belijdt een christen te zijn, maar wiens leven in strijd is met zijn belijdenis, moet aan het touwtje van de tweede reeks trekken.

Helaas is Satan er echter bijzonder handig in om de touwtjes te kruisen.

De twijfelende christen trekt zich de vermaning van de tweede groep aan en komt in wanhoop.

En de christen met een slechte wandel baseert zich op de eerste groep en tracht zijn geweten in slaap te sussen”.

Het ene touwtje is de lijn van de genade.

Het tweede dat van de verantwoordelijkheid.

Die twee moeten we bijbels hanteren.

Terecht brengen

We staan als christenen niet op onszelf. We zijn verantwoordelijk voor elkaar (1 Korinthiërs 12:25-26). Hoe moeten we nu in deze gevallen elkaar trachten te dienen? Voor het eerste geval is dat niet moeilijk aan te geven. Een twijfelende gelovige zullen we trachten meer inzicht te geven in de resultaten van het werk van Christus. Meestal komt de twijfel hieruit voort dat men teleurgesteld is in zichzelf. Het ontdekken van de zondige natuur, de tekortkomingen in het praktisch leven zijn meestal de oorzaken van de twijfel. *Deze gelovigen hebben onderricht nodig. Ze moeten leren zien*

⁹ 1 Petrus 4:12-13: “Geliefden, kijk niet vreemd op van de hitte van de verdrukking onder u, die tot uw beproeving dient, alsof u iets vreemds overkwam. Maar verblijd u naar de mate waarin u gemeenschap hebt aan al het lijden van Christus, opdat u zich ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid mag verblijden en verheugen”.

dat Christus niet alleen *voor* hen is gestorven, maar zij ook *met Hem*. Dat God hen niet meer aanziet in hun zondige staat van vóór hun bekering, maar in Christus als nieuwe schepping. Hun oog moet gericht worden op Christus, de Hogepriester die medelijden kan hebben met onze zwakheden omdat hij in alle dingen verzocht is als wij (Hebreeën 2:18; 4:15-16) en die ons te hulp komt. Voor het tweede geval ligt de zaak ingewikkelder, en zullen we deze christenen terecht trachten te brengen zoals Paulus de Galaten aanmaant:

“Broeders, ook als iemand onverhoeds tot enige misstap komt, moet u die geestelijk bent, zo iemand weer terechtbrengen in een geest van zachtmoedigheid; let intussen op uzelf, opdat ook u niet in verzoeking komt” (Galaten 6:1).

Maar hoe? Hier zijn twee gevallen mogelijk.

Het kan zijn dat een gelovige in zonde is gevallen en met berouw zijn schuld aan God heeft beleden. Dan mogen we hem wijzen op Christus als de Voorspraak bij de Vader (1 Johannes 2:1) en hem zeggen dat “als wij onze zonden belijden hij getrouw is en rechtvaardig dat hij ons de zonde vergeeft”. *Zo'n gelovige heeft bemoediging nodig* en *vermaning* om niet weer in dat kwaad te vallen. Het kan ook zijn dat iemand in de zonde volhardt, en ijskoud zegt: “Maar ik ben toch behouden, want ik ben een kind van God”. Zullen we hem dan stijven in het kwaad, door te wijzen op de genade van God, die het werk zijner handen niet in de steek laat? In geen geval. Want wie zegt ons dat deze persoon ook werkelijk een christen is? We kunnen toch niet in het hart zien?

Zijn belijdenis van het geloof strijdt met de belijdenis van zijn wandel.

Deze man moeten we niet wijzen op de genade van God, maar op de verantwoordelijkheid van de christen. Voor hem geldt:

“Want als u naar het vlees leeft, zult u sterven” (Romeinen 8:13).

Hij leeft als een vijand van het kruis van Christus, het einde daarvan is het verderf. Zo iemand is op de weg naar het verderf. En dat zullen we hem voorhouden.

Maar als het nu toch werkelijk een kind van God is? Daar hebben we niet mee te maken, dat is Gods zaak. Veronderstel dat ik met mijn kind langs de singel wandel. Het kind wil het talud aflopen, het water in. Zeg ik dan: “Ga maar, ik pak je voor die tijd wel”? Nee, ik zeg: “Als je dat doet verdrink je”. Maar dat ik het als vader niet zover laat komen is een andere zaak.

Deze christen heeft bestraffing nodig. En als we hem daardoor van zijn dwaalweg hebben afgebracht, kunnen we zeggen: “dat we een ziel van de dood hebben gered” (Jakobus 5:19-20).

Gods genade is groot. Maar ook groot is onze verantwoordelijkheid. Moge deze brochure ze beide in het licht gesteld hebben.
